

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AV
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 15 JANUARI 1922.

HUVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.ANDRE REDAKTOR:
EBBA THEORIN.

EXCELLENSEN BRANTINGS NYA HEM

Fru Anna Branting. Fotografi, taget för Idun i utrikesministerhotellet.

DET ÄR NÅGOT TUNGT, MEN HEM-trevligt och framför allt, som naturligt är, gammaldags solidt, som slår emot en vid inträdet i den liksidiga förstugan till utrikesministerhotellet på Blasieholmen, vilket nu rustats och reparerats efter års lägervall — icke för den nuvarande utrikesministerns skull, utan också för alla kommandes, och icke för statsmedel, utan för medel, som tagits av det präktiga gamla husets egna fonder.

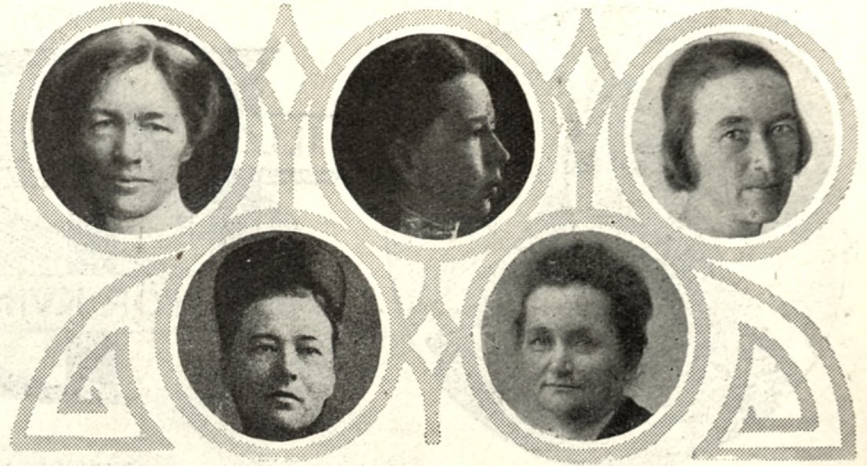
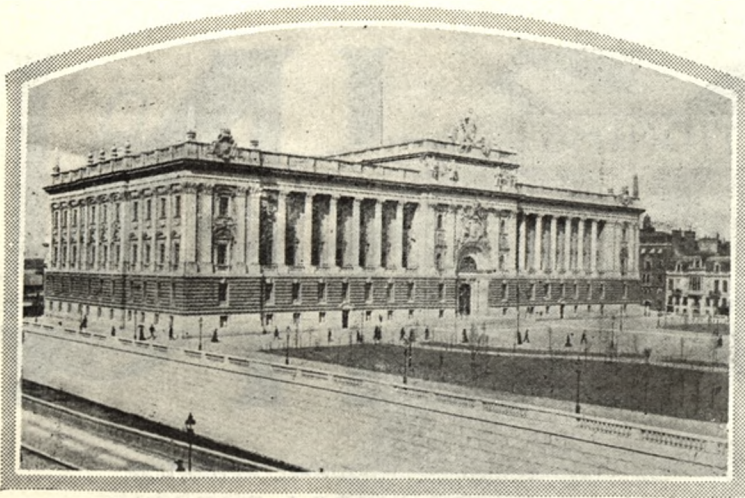
En hel del stockholmare känna flyktigt till huset, bl. a. höll kronprinsessan Margareta här i bankettvåningen sin stora basar för krigsfångarna och sedermera ha vissa kristidsinstitutioner logerat här. Då förre utrikesministern greve Wrangel för ett år sedan flyttade in, gjordes ett par rent nödvändiga sanitära reparationer, värmeledning inleddes dock icke annat än i badrummet och ett par passager, huset eldas med kakelugnar. För övrigt medförde greven sitt stora möblemang från London.

När man alltså kommer in i förstugan, mötes man av portvaktsgluggen till höger, längre bort ligger här ett tjänarorum. Till vänster finns ett par rum med fönsterluckor — det yttre skall göra tjänst som klädgarderob vid bjudningar och fester. Innanför detta ligger ett vackert litet lågt rum med välvt tak, ganska skumt. Här har inretts ett hemtrevligt rökrum, till vilket excellensen själv från sin gamla våning medfört en duchatell, f. ö. skall det möbleras enkelt och ombonat med saker som tåla tobaksrök!

Så går man den korta, breda trappan upp med ett enkelt träräcke och kommer till vänster i förstugan in i ett litet förrum, som leder till excellensens läsrum, kan man kalla det. Det är möblerat med en gammaldags, vacker mahognimöbel, som fanns i huset förut och endast behövs klädas om — nu med svart tageltyg. Detta rum har under flyttningen varit det mest beboeliga, här har H. Branting kunnat ta emot besök. Det rummet var greve Wrangels sovrums. Den lilla kammaren bredvid till vänster (som greve W. använde som toalettrum) är excellensen Brantings skrivrum. Det är inte stort, men det rymmer vad där skall vara, skrivbord och hyllor och skåp för handlingar, broschyrer etc. En passage med två dörrar, en till festvåningen och en till gården, leder till herrns sovrums, ytterst enkelt med herrns egen ägande järnsäng och till fru Brantings sovrums. Detta återigen är ett av de vackraste rummen i hela huset, djupt och lugnt med fönster på två motsatta väggar, vilket är ganska sällsynt i Stockholm, tapetsrat med svarta tapeter med klara fruktmotiv (bra nära den mörka

(Forts. sid. 68—69.)

I övre raden fr. v.: Kerstin Hesselgren, Elisabeth Tamm, Nelly Thüring. I undre raden fr. v. Bertha Wellin, Agda Östlund.

DE FEM RIKSDAGSKVINNORNA VID STARTEN

Kerstin Hesselgren och Elisabeth Tamm skola tiga första året — tro de.

NU ÄRO OCKSÅ KVINNORNA INNE i riksdagen, äntligen eller redan, vilket man helst vill säga.

Själva övergången till det politiska ny-år, som härmed inträder, skedde lika stillsamt som ett år glider över i ett annat.

Och lika litet som den andra januari eller ens den tredje eller fjärde brukar tillfredsställa vår berättigade nyfikenhet på vad det nya året kommer att föra i skölden, lika litet ger riksdagskvinnornas första inträde i riksdagen någon anvisning om hur deras arbete där kommer att gestalta sig.

De enda, som möjligen skulle kunna lyfta något på slöjan som döljer det nya årets hemligheter, vore riksdagskvinnorna själva.

Men åtminstone i vad som gäller de två frisinnade riksdagskvinnorna, fröken Kerstin Hesselgren och fröken Elisabeth Tamm, så vägra de att i förväg uppge vad de ha för planer.

Helt naturligt förresten, de äro redan alltför tungt lastade med önskemål från enskilda och yrkesgrupper, som alla vilja ha sin ställning förbättrade och sina älsklingsidér omvandlade i lagar för att frivilligt öka bördan genom några löften och förhandsutfästelser.

Personer med så lång offentlig verksamhet bakom sig, ha förresten rätt att fordra, att man skall låta de gångna åren borga för de kommande.

Kanske om de frisinnade riktigt noga studerat detta förflutna, att de icke skulle vara fullt så lugna, som de förmodligen nu äro, för sina två kvinnliga kamrater. Ty detta förflutna bär vitne om att det är två ganska orädda, ganska självständiga kammarledamöter, som så försynt glidit in genom riksdagshusets murar.

Ännu den dag då detta skrives, tro de, att de komma att tiga hela första riksdagen och alltså icke behöva uppge sitt in-kognito för än tidigast 1923. Men att samma tystnadsregel under första året, som brukat gälla för den nyvalde riksdagsmannen, skulle kunna upprätthållas för dem, som var inom sin kammare ensamma representera kvinnorna inom sitt parti, är väl otänk-bart. De frisinnade kvinnor i landet, som just nu äro särdeles livaktiga, stimulerade av medvetandet om de goda representanter de fått, hoppas förvisso att få göra sin röst hörd genom dem — med uttrycket sina representanter, menas icke, att kvinnorna i riksdagen skulle representera en-

När riksdagen denna gång, den 10 januari, öppnades, togo också våra första riksdagskvinnor sin plats på bänkarna: i första kammaren fröken Kerstin Hesselgren (frisinnad), i andra kammaren fröken Elisabeth Tamm (frisinnad), fru Nelly Thüring, (socialdemokrat), fröken Bertha Wellin (höger) och fru Agda Östlund (socialdemokrat). Här nedan få våra läsare höra litet om hur några av de nya riksdagskvinnorna kände det, när de skulle beträda det ärevördiga huset på Helgeandsholmen.

dast kvinnorna, de representera naturligtvis sina väljare, män som kvinnor.

Dessutom är det väl troligt, att de manliga kamraterna komma att direkt uppfordra kvinnorna att i vissa frågor deklarerera sin mening. Redan om ett år kan alltså väntas att vi skola veta mer än nu om hur dessa individuella fall av kvinnligt riksdagsmedlemskap slagit ut, hur samarbetet gestaltar sig, hur man lyssnar på dem och så vidare.

Men den som vill avläsa en verklig förändring i det politiska och samhälleliga livet genom kvinnornas inträde, den förändring som ofelbart kommer att inträda, fast vi inte veta riktigt av vad art den blir, den måste komma igen om 25 år.

Eller kanske är det också för tidigt.
E. W.

*

Fru Thüring kände redan för 25 år sedan på sig, att hon skulle komma in i riksdagen.

GÖTEBORGSKAN I DEN KVINN- lica fyrväpplingen i andra kammaren, fru Nelly Thüring, har som bekant i flere år innehaft en aktad fotografifirma i Göteborg, vilken hon dock för ett år sedan lämnade för att odelat kunna ägna sig åt sitt älsklingsgebit, politiken. Sedan dess har hon varit en flitigt anlitaad resetalare för det socialdemokratiska partiet, vilket hon, enligt hörsägen, tjänar med en nästan fanatisk hänförelse. Under dessa sina resor har fru Thüring fått rykte om sig att vara en synnerligen skarp replikör, en värdefull och hitills ganska sällsynt egenskap för oss kvinnor — åtminstone i det offentliga livet!

Innan fru Thüring anträdde sin resa till riksdagens öppnande, passade Idun på att få ett samtal med henne.

— Det kan kanske låta förmätet att säga det, började fru Thüring sina confessions, men fastän jag inte lagt två strån i kors för att bli riksdagskvinna, så kände jag intuitivt redan för 25 år sedan, alltså långt

innan kvinnorna hade någon rösträtt och än mindre voro valbara, att jag skulle komma in i riksdagen. Jag sysslade inte det minsta med politik på den tiden, var endast intresserad av rent humanitära och ideella frågor och ansåg politiken ensamt höra männen till. Och ändock kände jag, att jag skulle föras in på den vägen själv. Så sent som till krigsutbrottet dröjde det dock, innan jag aktivt började delta i det politiska livet. Det var kriget, som tvingade mig. Jag förstod av händelsernas utveckling, att internationella lagar och överenskommelser måste komma till stånd, och att vi kvinnor måste med i det arbetet. Därför anslöt jag mig till mitt parti och fick min första träning inom kvinnoorganisationerna där, innan jag kom in i Göteborgs stadsfullmäktige.

För att säga sanningen, trivdes jag aldrig riktigt i stadsfullmäktige. Jag tyckte där var för litet spelrum för mig. Jag behöver en vidare krets för att kunna arbeta. I och med att jag blivit riksdagskvinna får jag ju detta, samtidigt som jag får ägna mig åt mitt stora livsintresse, det internationella. Ty i själ och hjärta är jag internationalist.

— Hur tror ni, att kvinnornas insats i riksdagsarbetet kommer att gestalta sig?

— Först och främst tror jag inte, att det blir någon »revolution» för att vi kvinnor fått säte och stämma i det ärevördiga riksdagshuset. Vi komma säkerligen att helt saktmodigt arbeta tillsammans med männen inom våra olika partier men dessutom vilja vi naturligtvis göra oss gällande på våra speciella områden. Jag för min del ägnar i första hand ägna mig åt de internationella frågorna, i andra hand åt de nationella, speciellt då jordfrågan, för att kunna få förverkligad tanken på hem, arbete och självförsörjning åt så många som möjligt av vårt folk. Först i tredje hand kommer jag, i den mån tiden det medger, att syssla med de individuella spörsmålen, med huvudbetoningen lagd på höjandet av individens allmänna bildningsnivå.

— Och blir arbetet lätt, manne?

— Som pionärer komma vi naturligtvis att få kämpa mot stora svårigheter, icke minst männens motstånd, vilket jag funnit starkt överallt, där vi kvinnor söka göra oss gällande i det offentliga. Men jag är nu en gång för alla djärv till min natur, slöt fru Thüring med ett segervisst tonfall, jag vet min väg och går den också, och passar den icke skapelsens herrar, så å la bonheur —
S. H.—n.

Iduns byrå och expedition,
Mästern Samuelsgatan 45, Stockholm.

Redaktionen: kl. 10—4. Expeditionen: kl. 9—5.
Riksb. 16 46. Allm. 98 03. Riksb. 16 46. Allm. 61 47.
Red. Högman: kl. 11—1. Annonsskont.: kl. 9—5.
Riksb. 86 60. Allm. 402. Riksb. 16 46. Allm. 61 47.

Iduns prenumerationspris 1922:

Idun A, vanl. uppl. med julnummer:	Idun B, praktuppl. med julnummer:
Helt år ..... Kr. 15:—	Helt år ..... Kr. 19:50
Halvt år ..... " 8:—	Halvt år ..... " 10:—
Kvartal ..... " 4:25	Kvartal ..... " 5:25
Månad ..... " 1:50	Månad ..... " 2:—

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:
35 öre efter text. 40 Utländska annonser:
öre å textside. Bestämd 45 öre efter text., 50 öre.
pl. 20 % förh. Led. pl. 45 textside, 20 % förh.
o. Platssökande 25 öre, för särsk. begärd plats.

H O F A L L A K V I N N O R

NÅGRA VERKLIGHETSBLIDER FRÅN LÅNGHEDENS BYGDER AV SVEN FRIBERGER.

II.

BARNMORSKAN.

HON KOM TILL SOCKNEN FÖR TJUGU år sedan och råkade genast i osämja med vissa av kommunens förnämsta förtroendemän.

Den gången gällde det hennes bostad. Kommunen hade aldrig tänkt sig annat än att hon skulle övertaga förra barnmorskans boställe vid kyrkan; men när nu Hilda Enberg första gången kom åkande till platsen, upptäckte hon efter vägen en björkbacke. Där ville hon bo. Visserligen fanns ingen som helst mänsklig boning uppförd i den backen, men hon ville att kommunen skulle bygga där åt henne. Kommunen sade obönhörligt nej.

Då hyrde hon, endast för att tredskas, det ömkliga skjul som en gång i tiden en fotograf spikat upp av brädstumpar och kallat ateljé men snart visligen övergivit. — Kommunen fick ett betänksamt uttryck, samtidigt besviket och väntansfullt. Emellertid utbetalte man till henne den stadgade hyresersättningen, femtio kronor. »Få se hur länge det går!» sade man. — Andra året skedde åter samma utbetalning, och därvid anmärktes från vissa håll, att »det går så länge det går», men andra, som närmare lärt känna barnmorskans genstörtighet, uttalade öppet sina farhågor, att Hilda Enberg nog komme att bo kvar i sitt ateljéskjul, tills tiden var inne för kommunen att forsla henne till fattighuset. — Det är besynnerligt, hur somliga människor kunna finna det sanna spådomsordet.

Hilda Enberg rustade emellertid efter hand upp ateljén. Man såg henne färgstryka de halvmurkna väggarna, man såg henne gräva i potatistäppan. Hon var en mager och senig kvinna och tycktes ha god arbetskraft. Inte heller syntes hon lida nöd, fast kosthållet nödvändigt måste ha varit synnerligen knappt, då hon helt sällan gjorde några uppköp i affären strax bredvid, men alltid handlade i ytterst blygsamma ransoner. Svårast blev det henne nog att skaffa värme i skjulet. På en auktion hade hon kommit över en rostig kamin; den eldade hon med ris och stikor. Vintertiden sov hon tätt intill kaminen, så att hon utan att behöva stiga ut på det iskalla golvet kunde komma åt att påföra bränsle. Man berättar om, hur rinfrosten ibland låg hela dagen som ett gråvitt mjöl på fönsterbrädan och i golvhörlen.

Den där kaminen bragte henne för övrigt i årslång osämja med närmaste granen, handelsmannen. Skorstensgnistorna yrde stundom över på hans gård, och som ateljébyggnaden saknade ordentlig takbeklädnad ansåg han faran för en eldsolycka alltför överhängande. Han varnade barnmorskan i all vänlighet, ty han var ju en godsint och fryntlig handelsman; men hon svarade i vettlös upphetsning och undanbad sig alla kränkande inblandningar i hennes privata bestyr. — Hon var ju fämälld i vanliga fall och blev även alltmera folkskygg så barnmorska hon var; men när hon råkade i uppbragt humör — och även det skedde nu allt oftare med åren — saknade hon ingalunda svada, varken mån-

ga ord eller uttrycksfulla. — Emellertid såg sig handelsmannen den gången nödsakad att söka länsmans råd och bistånd, och en dag inträdde de båda männen till barnmorskan. Men hon visade dem helt enkelt båda på dörren. Hon överöste dem med sitt ordflöde och hotade med naglar och tillhyggen. Hon grät och skrek i ursinne. Länsman stod barhuvad och skrattade ute i snön och övertalade sin medföljare att flytta affärens fotogénfat från det i dubbel mening alltför eldfångda grannskapet. Men barnmorskan tog hämnd på handelsmannen genom att från den stunden förlägga sina inköp till en annan plats, en handelsbod som låg väl en halv mil därifrån.

Man såg henne dagligen sätta iväg bortöver landsvägen, liten och mager i sin åstramande, grå ylletröja och med ett ständigt lika förgrämt och misstroget dolskt ansiktsuttryck mot alla mötande. På söndagarna gick hon dessutom, åtminstone vissa tider, i kyrkan, var också regelbundet med vid nattvardsbordet. Somliga ansågo henne lika bibellärd som prästen, och det kunde ju stundom också märkas på hennes tal varifrån hon hämtat ord och uttryck. Själv kunde hon också ibland förklara för bondkvinnorna: »Jag är en fyrtitreårig oförvitlig jungfru inför Herran.»

Egendomligt är i övrigt, att socknens kvinnor sällan klagade över hennes sätt att sköta sitt egentliga åliggande. Föga gagnade det ju, att man sökte några vänskapliga närmanden; då blev hon snart poc-kande och ogrannlaga och därpå snarstuckt kränkt och full av oresonlig bitterhet. Men när hon fick syssla i fred, hade hon ett lugnt och säkert handlag och visade en varsamhet mot de små nyfödda som möjligen kunnat kallas moderlig, om den inte yttrat sig hos henne. — En besynnerlig och ovanlig vänkänsla syntes hon också hysa mot djur, av vad slag det vara mån-de. — Hon tog sig an hundar och kattor, men for ut i hetsig vrede mot var man.

Nu hade handelsmannen vid ett tillfälligt besök i Hilda Enbergs födelsetrakt kommit att inhämta en del upplysningar och uppsnappa vissa rykten, som ju skänkte sitt mått av förklaring över hennes lynne och leverne. — Det må förefalla så kostligt och tvivelvärt som helst, men Hilda Enberg hade för några år sedan varit förlovad. Så hade olyckan kommit till henne. Hon blev med barn, och samtidigt rymde mannen från henne. Men barnet var dött vid födelsen. — Hilda Enberg var sjuk under en lång tid efteråt och orkeslös och livsled; i hennes hemtrakt höll man före, att det dock mindre berodde på läng-

tan efter mannen än på sorg efter barnet. Sedan började hon lära till barnmorska, och mannen fick man aldrig reda på, var han fanns.

Handelsmannen återger historien emellanåt för kunderna i butiken, och man ler hovsam, och ibland kan han ju själv tilllåta sig en harmlös slutreflektion: »Och säga vad man vill, men det var nog tur för karln det att han kom undan ändå, fast det blev i sista stund!» —

Emellertid hade handelsmannen en pojke, en liten parvel på ungefär fyra eller fem år. Han tog sig för att promenera ute på landsvägen, försvann allt som oftast från gården; och eftersom det var sommar och ett vackert, stilla väder lät man honom vanka omkring ungefär efter behag. För övrigt gick han heller inte långt bort. Han höll mest till omkring barnmorskans ateljéskjul, kunde larva på landsvägen av och an förbi dörren. Hilda Enberg satt på tröskeln och såg tyst på honom. Han mötte hennes blick allt emellanåt, allt oftare och mera oförstucket. Han gick väl fortfarande sina försiktiga lovar men gjorde dem efterhand snävare, tills han blev stående framför henne i oförtydbar önskan att göra ett personligt närmande. De prövade och mötte varandra ömsesidigt med blickarna, tills kvinnan sträckte ut handen mot pojken, sträckte ut båda armarna. Han steg då fram och sporde, om det var sant att hon hade ett barn som var »en dödning.» —

Hon var i beråd att genast knuffa pojken ifrån sig, att rusa in till handelsmannen, dödsfienden. Men hon måste ju akta sig att göra barnet illa, ja också att skrämma honom. Därför blev hon sittande; var dock tyst en stund, tills hon omsider började språka med barnet.

Så hade de två funnit varandra; de blevo goda vänner och umgingos dag efter dag under nära två veckor, tills fadern en dag avbröt deras samspråk inne i ateljén för att hämta hem flykten. Han fick genast en störtskur av okvädinsord — »du Molock, du barnaförförare... du skulle ha en kvarnsten om din hals du!» — men lyckades ändå få med sig pojken.

Nästa dag är Hilda Enberg in till honom på kontoret.

— Du skall låta bli att slå pojken, för att han har varit hos mig! säger hon med en blick som tycks fladdra i ansiktets blekhet och störtar därpå genast ut.

Men dagen därpå hör folk, hur hon skriker och kvider inne i ateljén. Hon tycks vara i största nöd och man tränger sig till sist in hos henne. — Då var det inte stort annat att göra än att anställa vakt därinne för de närmaste dagarna. Veckan därpå var det hon fördes till försörjningshemmet, som ju också är socknens sjukstuga. —

Handelsmannen, som gärna berättar även denna senaste tilldragelsen, brukar därvid försonligt tillägga, att det nog ändå var synd om Hilda Enberg, ty han är ju en godsint och fryntlig handelsman. Han undrar också, om inte mycket i hennes öde trots allt hade blivit annorlunda, om hon aldrig fått ett barn som varit en dödning.

Det sägs att livet var betydligt angenämare förr. Om den saken veta vi i grund och botten ganska litet. Oss tillkommer det att göra det bästa av livet sådant det nu är. Om ni prenumererar på Idun, så har Ni ett helt års utmärkta livsvården Er tillförsäkrade för en ringa penning.

Prenumerera därför genast!

H. E. EKSTRÖMS JÄSTMJÖL

UNDERRUBRIKEN HÄROVAN ÄR kanske en liten smula missvisande, ty de kvinnor jag gärna ville nå med dessa rader, äro framförallt de många, som med bävan möta det nya året, de, som tro sig gå i skuggan, trots det att redan nu allt omkring dem börjar vända sig mot ljuset. Väl vet jag, att det är gott att få gå ifred, om man tycker stigen slingrar i skuggsidan. Men det är nu en gång så, att man inte får gå ifred, och att ett nytt år, med nya problemställningar och därför också nya föresatser, alltid markerar en milstolpe, och att just detta markerande känns smärtsamt, när man helst vill gå halvblundande. Ni ha icke kunnat undgå att tänka — låt mig då också kommentera!

Skulle jag kunna få önska mina med-
systrar en gåva vid detta årsskifte, som för så många av dem är bekymmersamt, och framförallt bekymmersamt för första gången, tack vare tiderna, skulle min önskan formuleras så:

Måtte ni möta svårigheterna med den suveränitet över eder själva, att leendet icke viker från edra läppar och den överlägsna ron icke överger eder blick! Måtte de yttre händelser, ni ställas inför, icke få tillräcklig makt för att ens tangera känslan av er personliga integritet, måtte bekymren och de svårutredda problemen dock alltid för eder stå som världsliga ting, som ni med er viljas kraft kan hålla utom de helgade marker, som envar måste bära i sitt inre för att icke förgås! Och måtte det yttre inseglet på allt detta vara, att ni aldrig upptager er egen och andras tid med att klaga, att ni aldrig förfaller till att i oträngt mål tynga er egen gärning och andras livsyn genom att gnata och gnälla, beskärma och bestorma!

På så sätt kommer den utslitna självförsörjande, den av bekymmer nedböjda husmodern, den av lyckligare tider övergivna, halvsvältande änkan precis som den gode soldaten och den tålmodige pilgrimen alltid fram till den punkt som står som målet. Att nå det är alltid lyckan — oavsett hur målet för andra ter sig!

Jag är övertygad om att det för oss kvinnor ligger en verklig fara i det gnällande, som kristiden gjort modernt. Förr i världen ansågs det rent konvenanstekniskt för otillåtligt att beklaga sig. Folk med självrespekt knep ihop läpparna, när de icke rent av smålogo. Det sättet var icke bara framkallat av en ytlig och kallsinnig världslighet. Det bottnade djupare än så. Det hade sin rot i de onda tiderna, i de förgångna seklers hårdare levnadsvillkor, där krafterna spändes till det yttersta, så att intet blev övrigt för klagan. Ty hade denna blivit samfäll, hade den samlade bördan av lidande blivit samhället för tung — folket hade sviktat.

Sedan dess ha vi haft en i mänsklighetens historia helt kort tid av kultur och milda seder, och vi ha kunnat lägga motviljan mot att torgföra bekymrade tankar på hyllan. Kommer så den nya hårda tiden, förskräckligare än någonsin tillföre, även därför att omvälvningen tillsynes angriper inifrån och utåt — och vi visa att vi glömt såväl fädrens bekymmer, som mödrarnas sed att möta dem med all den gran-

dezza de stora olyckorna kräva. Ty inför dem är det icke på sin plats att vara kvick. De kräva alle man och alla kvinnor på post, och helst i full stridsutrustning. Gnäll och gnat hör icke till rustningen.

Här en parentes. Jag rådde för några veckor sedan mina betryckta medsystrar, dem Gud välsigne, hade jag så när av hjärtat sagt, att fara litet brutalt fram gentemot sig själva, viss som jag är, om att det blir bättre för dem sedan. Håller en skuta på att sjunka, skall man lätta lasten. Håller ett hem på att gå under, måste man uppoffra mycket, för att få behålla något.

Detta har uppkallat en läsarinna till gessa. Jag lämnar henne min honnör för hennes stilistiska skicklighet och även för den ännu ungdomliga glädje varmed hon förtäckt och öppet söker vara kvick på min bekostnad. Men må det tillåtas mig säga henne, att i sak har hon intet förstått av syftet med min artikel. Hon har alls icke tänkt på hur det känns för de kvinnor som verkligen stå ansikte mot ansikte inför den hårda nödvändigheten. Det var dem jag vände mig till med det som tröst avsedda ordet: det är inte så farligt — det är yttre ting, världsliga ting, ting som i alla fall, sedan ni väl visat kuraget att göra er av med dem, icke komma att ligga som svidande minnen i er själ!

Inför sådant är det icke fråga om vackert eller fult. Det har dessutom en utomstående icke rättighet att döma om. Men självfallet är förutsättningen för att man anser ett tröstens ord befogat, att man själv i yttersta grad har känsla för de gamla tingen. Min antagonist är icke yrkesjournalist, hon har därför icke motviljan för att införa personliga förhållanden i den offentliga diskussionen. Det faller mig icke lätt att följa exemplet — låt mig endast säga att därest jag icke mer än väl visste hur nära om hjärtat de stumma vännerna stå oss, hade jag icke fört frågan på tal, eller ansett ett varningsord nödvändigt! Man behöver icke maning eller tröst för att göra något som är lätt.

I dag vill jag gå ännu längre. Icke nog med att jag vidhåller att man skall med fritt, om icke glatt, hjärta göra uppoffringarna — man skall också göra dem utan att klaga!

Minns Ni

Iduns Barnavårdsvecka, som blev en sällsynt glänsande succès och mottogs med entusiasm av såväl publik som press? Barnavårdens höjande står alljämt på Iduns program. Alla, som vilja sätta sig in i modärn barnskötsel, böra prenumerera på Idun för 1922, och läsa dr Arthur Fürstenbergs artiklar i ämnet, där han nedlägger resultatet av en 20-årig verksamhet som barnläkare.

Härvidlag är ett varningsord behövt. Ty aldrig har väl något nyårsskifte mötts med så många överflödiga jeremiader som det nu passerade. Det tycks vara allmän överenskommelse att klaga och gnälla. Det är icke uppbyggligt som tidsföreteelse, och det skulle vara rent odrägligt, om icke en stor del av gnället blottade så starkt subjektiva synpunkter, att det är roligt att höra dem.

Det ser mestadels ut som om de, som verkligen ha bekymmer, icke önska förspilla några krafter på klagan. De äro åtminstone mycket mera återhållsamma än de som gnälla över att de icke ha råd till att ha kvar bilen, icke ha råd till att resa till Rivieran, att de varit tvungna att försöka »ha bara tre rätter till midda'n», med det dyrbara tillägget »att det gick inte!», de som äro »så i beråd» för vilken päls de skola skaffa sin unga dansande dotter till aftonkappa, hur de skola kunna giva det sedvanliga antalet fester, och många flera saker, som äro lustiga att åhöra, för dem som av ödet icke fått stanna som dilettanter inför de yttre olyckor som nu drabba så många människor.

Gnället är den sterilaste form för samtal som finns. Och det är karaktäristiskt att de som gnälla, vanligen tillhöra den bekväma kategori människor, som säga: »Man skall aldrig giva ett råd — det får man bara obehag av!»

Jag skulle snarare vilja säga att man icke skall tala om det som är tungt och svårt för många människor, utan att talet är ett uttryck för avsikten att söka råda och hjälpa. Men det hjälper inte, att man talar om för andra, hur bra man själv haft det, och hur dåligt man har det, och hur ännu sämre herrskapet Nyponsoppas, fru Kåldolma och kapten Galon för närvarande ha det, eller att kamrer Snus säkerligen gör konkurs inom veckan.

Svenskarna, till det yttre så bundna i sitt väsen, ha en förfärlig benägenhet att diskontera på förhand alla strömningar inom det praktiska livet. Går tider och noteringsuppåt, finns det inga gränser för fröjden — och för räkningarna, man ådrager sig. Går tiderna neråt, eller äro de så svåra och bottnen bör vara nådd, finns det inga gränser för hur uruselt hela problemet ställer sig. Man bokstavligen vältrar sig i olyckorna, de stå som en hedersvakt omkring svenska folket, stå så tätt, att mellan dem spåras inte den allra minsta ljusning. Det är intet manligt sätt att möta den nya tiden på — låtom oss bara se till att det icke därför också blir ett kvinnligt sätt! Låt oss veta med oss, att vi kvinnor icke klaga, och låt oss visa vår tid att man icke behöver klaga!

Minns ni Douglas Fairbanks bok *Lev Livet Leende?* Aldrig har en maning syns mig så oförskämt ytlig, så avlägsen från all verklighet. Man skall varken le eller flabba, när det inte är tid till det — men man skall lika litet gnälla, till det är heller icke tid. Minns ni Heidenstams strof om männen vid Termopylä?

»Må vi gå dansande som de mot morgondagens öden!»

FOTOGRAFERA MED EN KODAK OCH KODAK FILM

OBS! NAMNET - EASTMAN KODAK COMP. - PÅ KODAK KAMEROR OCH FILM
ALLA FOTOGRAFISKA ARTIKLAR, FRAMKALLNING OCH KOPIERING BÅST GENOM

HASSELBLADS FOTOGRAFISKA A.-B. GÖTEBORG · MALMÖ · STOCKHOLM

VI SJÄLVA OCH VÅRA ANOR

LITET OM HUR ÄVEN LEKMANNEN KAN TA REDA PÅ SINA FÖRFÄDER.

H. Södersteen.

I. W. Stenhagen.

UNDER DEN JUL, SOM NU ÄR FÖRBI, har man kanske i många familjer liksom vid föregående jular tagit fram sin gamla familjebibel, där i forna tider familjens medlemmar tecknat sina namn. Men har man tänkt på, att man på dessa blad med de gamla gulnade handskrifterna kan finna den första ledningen vid en släktforskning?

Och att en dylik släkttavla, som alltså familjebibeln anteckningar ge grundstommen till, kan bli till mycken glädje för kommande generationer?

Man tycker, att intresset för släkt och förfäder borde vara särskilt starkt hos kvinnan, i synnerhet när hon blivit inympad i en ny släkt och blivit moder åt en ny generation. Vad skall det bli av detta barn? måste hon fråga sig. Vilka anlag och krafter skola visa sig hos min son? Vad har han att brås på från föregående släktled? De frågorna väcka lusten att få uppdragat, vad som kan framletas om gångna släktens liv.

För det framletandet kunna familjemedlemmarna som antytt själva göra mycket. När lekmannen skall upprätta en släkttavla, är naturligtvis det första han skall göra, att sätta sig i förbindelse med medlemmar av släkten och andra, som kunna lämna ledrådar vid hans sökande bakåt. Så länge han sedan håller sig till 1800-talet, brukar det inte vara så svårt för honom, eftersom de flesta kyrkoarkiven, i vilka han förnämligast har att söka, förvaras i kyrkorna. Men kommer han över den gränsen, alltså till farfars farfar eller så, måste han gå till ett av landsarkiven, och man får antaga, att man på dessa inte är alltför angelägen om att slösa tid på rena amatörer. Slutligen brukar det väl hända, att lekmannen stöter på oöverstigliga hinder — och det är då, om inte förr, han får taga den skolade släktforskaren till hjälp. Vi ha ju i Sverige haft och ha en rad utmärkta släktforskare, som ägnat sin uppgift av en vetenskapligt betonad kärlek till genealogien. Vi påminna om några namn: den nu framlidne Örnberg (som utgivit Svenska Ättartal), Elgenstierna, bröderna Granlund, rådmannen Johan Wredman, direktör Indebetou, notarie Karl Löfström, bankkamrer Ivar Wiking Stenhagen, kyrkoherde H. Södersteen.

— Är släktforskning svår? har en medarbetare i Idun med tanke på de intresserade lekmännen frågat en av dessa släktforskare, kyrkoherde Södersteen i Askersund.

— Jag kan svara både ja och nej, blev svaret. Det kan stundom gå utomordentligt lätt att följa en släkt tillbaka till 1600-talet, särskilt när det varit en bondsläkt, som suttit på den färderneärvda gården eller alltid varit bosatt i hemsocknen och dess grannförsamlingar. Det går också lätt nog, när medlemmar av släkten varit officerare, präster eller ämbetsmän, vilkas namn och data kunna uppletas i regementshistorier, herdaminnen och nationalmatriklar eller andra tryckta källor. Det kan också lyckas för en person utan vidare erfarenhet på området att efter åtskilligt sökande komma tillbaka till mitten av 1700-talet, om det är nog lyckligt, att någorlunda hyggligt förda husförhörslängder och andra kyrkböcker finnas bevarade för den församling, där uppgifterna äro att söka. — Men i de flesta fall — det säger jag av erfarenhet — är släktforskning svår, oviss och tidsödande. Det är

mången gång en ren slump, om man lyckas eller inte. Det kan stundom vara en enda fråga, vars besvarande det hänger på, om man skall kunna komma längre tillbaka. Jag vill nu ej tala om den oturen, att kyrkböckerna helt eller delvis kunna vara förstörda: i Skåne är detta tyvärr alltför vanligt. I förteckningen över arkivalier i Lunds landsarkiv möter man på varenda sida ofta flera gånger en liten mycket sägande not: "vid prästgårdens brand år .... förstördes större delen av kyrkoarkivet". — Men även om kyrkböckerna finnas i behåll, händer det ofta, att en för forskningens fortgång alldeles nödvändig uppgift icke är till finnas. Ofta får släktforskaren i uppdrag att åtaga sig ett uppdrag, när vederbörande släktmedlemmar efter gjorda försök strandat på något hinder. Det är ju i regel så, att svårigheterna växa, om jag så får uttrycka mig, "med kvadraten på avståndet". Och den verkliga forskningen börjar just, när det för lekmannen synes alldeles omöjligt att komma längre tillbaka. Då fordras det tålmod, kombinationsförmåga och uthållighet, om man skall vinna ett önskat resultat. Och, som en nödvändig förutsättning, att fullt behärska det arkivaliska materialet. Och det lär man sig ej i en handvändning. Det tar tiotal av år. Och man blir ändå aldrig fullärd.

Med allt detta, fortsätter kyrkoherde S., har jag visst icke velat avskräcka någon från att börja forska efter sin släkt. Ofta går det över förväntan lätt och bra, och ett stycke kommer man alltid tillbaka i tiden. Rörande anvisningar för bedrivande av släktforskning kan jag hänvisa till rådmann Wredmans handbok i ämnet. Ett sökande efter spåren av fädrens levnad och öden inger dessutom ett intresse och en tillfredsställelse, som väl lönar alla ansträngningar. Det stärker sambandet mellan forntid och nutid. Och det skänker den som på allvar hängivit sig däråt, mången gång forskarens stora glädje, då han lyckas uppsåra och finna, vad han med tålig möda länge spanat efter. Det har mer än en gång hänt, att jag med framgång forskat utomlands efter en numera svensk släkts ursprung. Men i de flesta fall utgå släkternas rötter djupt ned från den svenska bondestammen. När man så kunnat följa en släkt under mer än tre århundraden till en stamfader, som då satt på sitt ägande hemman, då vet man, att den mannens förfäder varit med och brutit bygd i gammal svensk mark och att de tillhört de fria människens led. Och det är dock en härkomst att visa på med stolthet och tacksamhet. Och man har orsak att instämma i Victor Rydbergs ord:

"till ariskt blod, det renaste och äldsta, till svensk jag vigdes av en vänlig norna".

— Intresset för släktforskning har på de senaste årtiondena ökat betydligt, fortsätter kyrkoherde Södersteen. För fanns det mest hos de klasser, som kunde räkna sina anor och förfäder i riddarhusgenealogierna eller i de gamla lärdoms- och ämbetsmannasläktorna. Och hade någon av enkla härkomst arbetat sig upp till en mera bemärkt ställning, så var han sällan hägad att forska efter sin släkts ursprung. Kanske skämdes han rent av för bondenamnet. — "Vem var din farfars fader?" skriver Victor Rydberg. — "Var levde han? Vilken verksamhet utövade han? Många, kanske de flesta av oss kunna icke besvara den frågan. Ägde vi en enda svensk bondesläkts stamtavla för tre århundraden med åtföljande biografiska notiser, skulle vi i henne finna en trogen och gripande miniatyrbild av landets och folkets öden under samma tid. Den skulle visa oss vad denna oberoende släkt offrat i arbete och blod för att i Sverige vinna dess fredliga förkovran och dess krigiska lagrar." — "Vem var din farfars fader?" — Ja, det är nog ännu på det hela taget ett mindertal av Sveriges befolkning som kan besvara den frågan. — Mången gång, när jag fått i uppdrag att utreda en persons härkomst, har han knappast kunnat lämna uppgift om farföräldrarnas riktiga namn, årtal och födelseort. Och om släktens ursprung och traditioner har man ej vetat det minsta. — "Jag kom aldrig att fråga min far därom", har det hetat. "Jag hade en gammal faster, som vid 80 års ålder dog härom året; det var bra dumt att jag inte utfrågade henne i tid." — Ja, nog var det dumt alltid. Varför inte fråga de gamla om vad de minnas om gångna släktled? De berättar så gärna och ha mycket att tala om, många namn och traditioner, mer eller mindre förvanskade kanske, men som vid en metodisk forskning kunna lämna ypperliga anvisningar.

Självt har jag under årens lopp utfört en stor mängd släktregister. Att jag därvid gått igenom de flesta släkterna i den församling, där jag under snart 25 år haft min verksamhet, faller ju av sig självt. Det har skett i samband med de hembygdsforskningar, som jag varit intresserad av. Det har även många andra präster gjort i sina resp. församlingar. Men många gånger har jag utfört släktforskning på uppdrag av småbönder och arbetare från vitt skilda trakter. Mina uppdrag ha dock naturligtvis varit från borgerliga familjer, särskilt sådana som haft representanter i statens och kyrkans tjänst.

Om mitt intresse för släktforskning och hur det uppstod? — Ja, det låg mig, så att säga, i blodet. Min mor härstammade på olika linjer från mer än ett trettiotal präster, och hennes många berättelser och traditioner från gamla tider väckte hos mig hägen att närmare taga reda på "mina anor". Under mina första år i Uppsala fördjupade jag mig också med förkärlek i Carolinabibliotekets genealogiska litteratur och släktsamlingar. Därvid upptäckte jag bl. a. att jag kunde räkna min härkomst från Sveriges kanske förste verkliga släktforskare, Gustaf II Adolfs "estats-sekreterare" och sekreteraren i "Riksens Archiv" Per Månsson Utter. Från honom härstammade också den intresserade geneologen framlidne baron Elias Lagerheim.

— Att intresset för släktforskning är något, som "ligger i blodet", intygas också av bankkamrer Stenhagen i Stockholm. Han har bl. a. den lyckliga egenskapen, som naturligtvis måste vara grundläggande för en släktforskare, att nästan aldrig glömma namn och personer; han lärt känna.

Vid ett samtal med kamrer Stenhagen får man det intrycket, att släktforskningen kommer sin utövare att väl lära känna vad blod som flyter i den svenska stammen. Att prästsläktorna, eller kanske rättare bondestammen via prästsläkternas förädling, ha skänkt oss många av vår kulturs yppersta män, är ju ett välkänt faktum, som släktforskningen bekräftar. Vidare ha vi t. ex. i Halland och andra kustprovinser de gamla sjökaptenssläktorna — kamrer Stenhagen har genomforskat ett 20-tal. Det ser ut, som om några generationers stadsliv ofta skulle försvaga en släkt. — Inland går det i vågdalar och vågberg för en släkt: så med den utmärkta Rudeliuska, som började som bondesläkt, så steg till prästerlig och därpå vetenskapsmannasläkt, sjönk ner igen och steg på nytt. Stundom gör man den överraskande upptäckten, att en familj som heter t. ex. Andersson eller Persson, haft ett verkligt släktnamn förut, men på ett eller annat sätt tappat bort det. — En familj påstod sig vara av pommerskt ursprung, och när släktforskaren visade, att den var av hederlig svensk bondestam, ansåg den inte detta vara "fint" nog.

Så långt de intervjuade. Som sagt, ofta kan släktforskningen bereda intressanta överraskningar. Men den kan också bli vidlyftig. Om ett äkta par har tolv barn, och var och en av avkomlingarna i sin tur får tolv barn, skulle man i fjärde generationen redan vara uppe i 20,000 ättlingar — men det är ju en möjlighet, som kan möta släktforskaren endast i hans mardrömmar.

E. TH.

Kvalitets-möbler i alla förekommande stilar och prislägen

SVENSKA MÖBELFABRIKERNA

STOCKHOLM

Birgerjarlsg. 24

Hornsgatan 32

S Y S T R A R N A. AV ABDON FURUHAGE

DE HADE LEKT MED VARANDRA, när de voro små barn. Den yngsta hette Maria och hon blev ofta dragen i håret eller på annat sätt lämpligt behandlad av den två år äldre systern, som hette Marta. Det var ett infall av modern, att de skulle heta så. Men allt efter som åren gingo, såg det ut, att det var mera än ett infall. Modern fick aldrig se det, ty hon kördes bort en dag i vitt och blommor. Flickorna voro då ännu små och de mindes bara det av modern, att hon var blek och vit och försvann i vitt.

Fadern fick ej mycken tid med dem. De lämnades i hushållerskans och guvernantens vård, men för det mesta fingo de sköta sig själva. Fadern var en ansedd läkare vid det stora sjukhuset och det var inte alla dagar, som han fick någon stund ledig. Marta tyckte han mest om. Visst tyckte han om den yngsta också, men Marta var så blomstrande och livlig, så skälmsk och lekfull, så han glömde för en stund sitt tröttande arbete, när hon stormade emot honom. Han kunde glömma tiden för hennes skratt och ystra upptåg och hon tröttade aldrig att skrattande springa efter fadern, när han plötsligt vaknade upp och rusade ifrån henne.

Det är ett faktum att syskon ofta bli mycket olika varandra, tänkte fadern, när han kom från sina flickor och gick till det stora sjukhuskomplexet, ty han märkte mera för varje dag den stora skillnaden mellan Marta och Maria. Ett barn kan icke endast vara frukten av fadern och modern, tänkte han vidare, det kan också vara frukten av ett helt släktes liv. Och faderns och moderns släkter kunna ha varit mycket olika. Men han trodde inte, att denna olikhet mellan flickorna hade sin orsak i släktenas föregående liv, utan i det att modern när hon födde Marta ännu var strålande frisk, men när hon bar Maria redan var märkt av den sjukdom som tog henne bort.

Och när han gick på gatan och tänkte på detta, kunde han se Martas spelande, solklara ögon, så ljusa och lika moderns, när han första gången såg henne och bredvid dem Marias stora, skygga blick, som aldrig kunde bli riktigt glad.

En månad varje sommar fick han dock ägna sig åt dem helt. Då reste de ut till sin lilla stuga i skärgården och levde indianliv. Där fick Maria något av Martas friska rörlighet över sig, men så snart de kommo till staden, fick hon åter sin skygga blekhet. — — —

Så gingo åren och av de små flickorna blev det små kvinnor. Marta var alltid i rörelse, ute i sällskap, på teatrar och konserter. Maria var för det mesta ensam och höll sig mycket hemma, där hon satt hopkrupen i sitt soffhörn och läste stora och tjocka böcker, som hon lånade från faderns bibliotek. Marta kom ibland in till henne och bläddrade i böckerna, som lågo upp-travade kring soffan. »Usch, att du kan läsa sådana tråkiga böcker», sade hon alltid och dansade ut igen.

Såg man dem någon gång tillsammans ute, så kunde man ej tro, att de voro systrar. Martas segerstolta blickar blixtrade och hennes gång var dansande. Hon var alltid klädd efter senaste modet, medan Maria alltid bar en enkel, anspråkslös dräkt.

Hon gick stilla vid Martas sida och bredvid systemens blomstrande anlete syntes hon blekare än vanligt.

II.

När Marta var några och tjuugu år förlovade hon sig med en känd affärsman. Hon erkände för sig själv och även för sin syster, att det inte var mycket av kärlek, utan mera av en önskan att få ett hem och mera bekymmerfritt få delta i sällskapslivets nöjen. Maria förebrådde henne »denna lättsinniga lek med livet», som hon sade, men Marta endast skrattade och tyckte att systemen var dum. »Skaffa dig också en fästman, annars blir du snart bara en skugga», sade hon.

Maria svarade ej något, utan svepte pläden tätare om sig och fortsatte läsningen av Marcus Aurelius livsvisdom. Hon läste några satser och låg sedan och tänkte över dem. När hon läst så mycket som hon orkade med, steg hon upp och gick några slag över golvet. »Så underligt livet är», sade hon för sig själv. »Men jag ville inte byta med Marta — nej, det ville jag inte.»

Om en stund kom hon att tänka på en bok, som hon gärna ville ha. Hon slängde på sig kappan och gick till närmaste antikvariat. Den fanns inte där.

— Det blir nog svårt för fröken, att få tag i den, sade expeditören.

Hon gick från det ena antikariatet till det andra, men boken fanns inte. Hon var på väg hem och gick omedvetet andra gator än dem hon kommit. Då såg hon ett femte antikariat på andra sidan gatan. »Jag kan ju titta in där också», tänkte hon.

När hon kom in i den lilla bokbutiken, kände hon en egendomlig förvirring, som hon inte kunde förklara. Det stod en ung man och beställde några böcker, av den gamla damen innanför disken. Maria stod och bläddrade i en katalog medan hon väntade. Då med ens spratt hon till och vaknade upp. Den unge mannen nämnde den bok, som hon ville ha.

— Finns den här? Jag ville just ha den, sade hon.

— Det finns endast en kvar, sade den gamla damen.

Maria såg på den unge mannen, som var klädd i någon sorts blå uniform. Hans mörka blick mötte hennes och hon kände att hon rodnade.

— Den är svår att få tag i — jag har varit på flera ställen, sade hon.

— Fröken kan ju få taga den här — om jag sedan får låna den av fröken, sade mannen och log.

— Eller också kan ni taga den och jag får låna den av er, svarade hon med ett svagt leende.

— Ja, som fröken vill. Men då måste jag be om frökens adress, så jag kan skicka den.

— Men det blir så mycket besvär för eder.

— Äh, visst inte — —

Hon tog upp sitt visitkort och skrev adressen på det, och han lämnade henne sitt. Hon tackade och gick ut i samma förvirring som hon kommit. Hon kände sig liksom hon begått en stor dumhet och när hon var ett stycke ute på gatan, tänkte hon vända om och säga honom, att han ej behövde skicka boken. Men hon gick

hem och inkommen på sitt rum kastade hon sig på soffan och gömde ansiktet i händerna.

— Äh, vad jag är dum — vad jag är dum — sade hon för sig själv.

Hon var feberhet, hjärtat slog våldsamt och det svindlade för hennes ögon. Hon svepte pläden om sig och tog Marcus Aurelius för att läsa, men hon kunde inte fatta det hon läste och måste lägga från sig boken.

Nästa dag kom det ett brev till henne. Hon anade, innan hon bröt det, att det var från honom. Han ville träffa henne. Hon skrev ett kort svar, att det kunde han inte få. Men innan kvällen kom stoppade hon det i kakelugnen och skrev ett nytt.

III.

Den sommaren som kom, blev Maria och fadern ensamma ute i skärgården. Marta och hennes grosshandlare voro till södern på bröllopsresa. Men fadern blev många gånger aldeles ensam, ty Maria hade den sommaren många ärenden in till staden. Det vill säga, hon hade egentligen endast ett ärende — att träffa Paul.

När båten stävade in mot staden i de ljusa sommarmornarna brukade hon sitta på fördäcket och le för sig själv. Hon tänkte på allt som hänt och på allt som skulle hända.

Men en morgon i slutet av juli log hon inte längre. Paul skulle nästa dag resa till England och hon skulle in och taga farväl. De skulle vara tillsammans hela dagen, äta middag på någon skuggig terrass på tu man hand, vandra under de lummiga Djurgårdsekarna o. s. v.

Men nästa morgon log hon mot honom, ty hon hade upplevat en sällsam dröm, som hade varit så överklig för henne, men nu var verklighet. Och stolt och tacksam kysste hon honom till avsked. Men när hon vinkat farväl och gick ifrån stationen kände hon en stor ångest i bröstet och kunde knappast andas. — — —

Det blev höst och de flyttade in till staden. Från England kom det brev ganska ofta. Han skulle snart komma åter och då skulle de ordna ett litet hem.

Det hon anat hade hon nu fått visshet om, och hon kände ibland en jublande glädje, men åter ibland en feberaktig ångest.

Hon ville ej längre dölja det för fadern och en kväll smög hon sig med häftigt bultande hjärta in till honom. Han såg litet undrande på henne, ty han märkte att hon var upprörd. Hon satte sig bredvid fadern och tog hans hand.

— Jag vill bekänna något som kanske kommer att skilja oss åt, började hon. Och så berättade hon om sin kärlek till Paul, om hur hon längtat efter ett barn och att denna längtan nu skulle gå i uppfyllelse.

Fadern såg allvarligt och strängt på henne.

— Detta kunde jag ej tro om dig, sade han. Jag borde ju banna dig, men du har själv att svara för din framtid.

Maria tryckte tacksamt hans hand. Fadern lovade henne att ordna så, att hon skulle få komma till ett hem för »obemärkta» och samma kväll skrev han ett brev till London, men vad han skrev fick hon aldrig veta.

Vid **Blodbrist** är
och **Svaghet**

IDOZAN
Skadar ej tänderna.

mest effektiva järnmedicin och blir därför
billigast. 5 gånger större järnhalt i Idozan
än andra. **Mycket välsmakande.**
Rådfråga Eder läkare. Fås på alla apotek.

“FREGATTKAPTENEN”. — KRING DRAMATENS CHEFSFRÅGA

NÄR TOR HEDBERG FÖR NÅGRA månader sedan i missmod gick ut ur den styrelse, som skylld Dramatiska teaterns nuvarande lägervall på teaterchefens »impopularitet», så drömde han knappast om, att han så kort tid efteråt skulle bli rehabiliterad.

Ty som läget nu är vid teatern i fråga förefaller det nästan som om det skulle varit en nåd att stilla bedja om för styrelsen, att den nu haft Hedberg kvar. Det är utan tvivel dess eget fel, att den i ögonblicket framträder i en så föga flatterande belysning. Den skickar in en skrivelse till vederbörande departement i en form, som ger vid handen, att den önskar få denna betraktad som konfidentiell.

Departementschefen, som har en viss obehaglig erfarenhet av, vad som kan ske efter dylika förtroliga billetter från pressens sida skyndar sig att ålägga styrelsen att giva sin skrivelse karaktären av offentlig handling eller också ta densamma tillbaka. Efter någon tvekan beslutar sig styrelsen för det förstnämnda alternativet och då avslöjar sig för den häpnande allmänheten det vid det här laget så berömda »triangelsystemet». Varmed menas att teatern skall ledas av en dekorationsfigur utan makt men med ansvar samt av två intendenten med all makten i sina händer men utan en gnutta av ansvar.

Skrivelsen, som, då man läser igenom den, i och för sig verkar en smula naiv, förbättras inte av, att i dess motivering ut-säges, att den tillkommit för att lätta ansvaret för den blivande teaterchefen. Alldeles som om chefen för en institution av den art som en nationalteater är, kunde nog inpräntas, att han bär ansvaret för teaterns skötsel! Vilket fält för intriger av alla slag, för de rollhugriga, för medelmåttorna och för divisionsansvaret, om det hela skulle gå galet.

Också har pressen och teaterbedömar-na och de teaterkunniga med en enighet, som är ytterst sällsynt i hithörande ting, skyndat sig att bryta staven över både skrivelsen som helhet och »triangelförvaltningen» som dess frukt. Motpoler som Nya Dagligt Allehanda och Socialdemokraten, Aftonbladet och fru Anna Branting ha funnit varandra i förkastelsesdomen över den-

Några månader senare var hon åter ute på landet och väntade med bävan och glädje sitt barn.

Innan hon reste hade hon besökt Marta, som återkommit från bröllopsresan och nu bodde i en elegant våning på Östermalm. Med isande förakt hade Marta mött henne i salongen och utan ett ord till försvar hade Maria gått och det svaga band som funnits mellan dem brast och de blevo som främlingar för varandra.

Och Maria blev moder. Fastän hon inte på länge hört något från Paul, kände hon sig ändå så lugn. Nu hade hon något att leva för. Åh, vad hon skulle arbeta, när hon blev frisk. Men vad skulle hon göra? Hon kunde ju ingenting. Skulle hon bli sjuksköterska? Nej — då kunde hon inte ha sin gosse hos sig. Efter mycket fundrande beslutade hon sig för att lära sig sömnad. Paul skulle kanske återkomma och då bleve ju allt gott. Men om han inte skulle göra det —

IV.

När fyra år hade gått, bodde Maria i

na skrivelse, om vilken de invigda påstå, att den huvudsakligen tillkommit för att sauvera den nuvarande t. f. chefen, gross-handlaren i snus- och tobaksvaror Walter Bäckström samt ett par av dennes prote-géer.

Vi sutto häromaftonen ett antal teater-intresserade tillsammans och diskuterade hr Bäckströms utsikter som högste vårdare av vår nationella svenska scenkonst. I sällskapet befann sig också Albert Ranft, som lär ha en viss erfarenhet som teaterledare. Han har hittills sagt nej till huvudstadens alla tidningar, som velat intervjua i det brännbara ämnet. För att drilla honom en smula sporde jag honom, vad han skulle tycka om hr Bäckström som konkurrentkollega och vad han menade om det berömda »triangelsystemet».

Och då brister det lös:

— Utmärkt, förträffligt. Om jag betraktade dessa två företeelser ur speciell konkurrenssynpunkt. Men nu tillåter jag mig att ha också en annan point de vue. Det förvånar mig, att vem som helst tror sig om att kunna sköta en teater. Huru menar du det skulle gå, om vi två skulle hitta på att överta Nordiska kompaniet? För min del skulle jag känna mig som en kanarie fågel i en balja med såplödder eller som en gipskatt på en pigas byrå. Och vad butiken beträffar skulle den antagligen få slå igen efter en månad. Men när det gäller teater, se då är det en annan sak. En dylik tror sig vem som helst om att kunna sköta. Och dock är teaterdirektörens uppgift utom att vara den konstnärlige ledarens och kloke affärsmannens även bland mycket annat därtill också yrkesman-nens. Man måste ha lärt sig detta yrke som varje annat. Man måste ha praktiserat det från ungdomen, lärt sig att hålla av det, ha fattat det som en allvarlig livsuppgift, och inte som någon dilettantmässig binäring. Det kräver sin man, fullt och helt, var säker på det, min gosse. Och triangelsystemet? Ta mej... nej, ta mej ingenting alls... Men hur i herrans namn kan man tänka sig, att tre viljor skulle kunna bestämma vid en teater. Den man, som bär det konstnärliga ansvaret måste naturligtvis också ha hand om den ekono-

miska ledningen. Eljest blir det slitningar och kollisioner, intriger och bråk och hin och hans lilla mamma. Av alla dessa som nämnts som kandidater till chefsposten vid Dramaten anser jag Tore Svennberg vara den lämpligaste. Även om han skulle bli en svår konkurrent till mig. Ty han är en teaterman helt igenom...

Så talade Ranft. Livlig och impulsiv som han brukar vara.

De som i dessa dagar emellertid inte ha det alltför trevligt äro artisterna vid teatern. De ha, som alltid vid denna tid på året plär ske, fått sina kontrakt uppsagda med uppmaning att söka nytt engagement hos teaterchefen. Men vem är teaterchefen? Är det den t. f. hr Bäckström, eller någon annan? Den obekante som skall komma? Är denne nye en person, som de med konstnärligt förtroende kunna ta anställning hos? Kunna de vara säkra på, att denne vill engagera dem alla? Att han utnyttjar deras talang på det bästa sättet?

Osäkerheten är allmän och osäkerheten verkar till skada för det konstnärliga arbetet vid teatern.

Trots upprepade påstötningar har ecklesiastikdepartementets chef förklarar sig i dessa statsverkspropositionens och riksdagsöppnandets dagar inte få tid att handlägga detta så viktiga ärende på ännu åtskilliga veckor. Han vill rådgöra med sakkunnigt folk, säger han, om personfrågan. Alldeles som om inte snart sagt allt sakkunnigt folk i denna stad och i dess press redan utpekat den man, som sitter inne med såväl de konstnärliga som de ekonomiska kvalifikationerna: Tore Svennberg.

Under tiden börjar det på den stolta fregatten, som ligger förankrad vid Nybrovikens strand, att se ut som ombord på det fartyg, där »Fregattkaptenen» i världen förde befälet. Frånsett att chefen liksom Fromont i det nämnda stycket handlat med snus, så är likheten även den, att skutan börjar gå över stag och hugga i bränningarna och att besättningen börjar bli orolig.

Är det inte måne hög tid, att Fromont får tråda tillbaka för en något mera navigationskunnig befälhavare?

BON SOIR.

några små enkla rum uppe på Söder. Fadern hade dött och nu var hon ensam med sin lilla gosse. De ledde ingen nöd, ty hon hade fullt upp med arbete och efter fadern hade hon fått ett litet arv.

Hon sydde från tidigt på morgonen till sena kvällen, medan lilla Paul lekte kring henne. Hon levde helt för honom och hon var stark, ty hon kände, att hon i sin själ ägde en skatt, som aldrig kunde fräntagas henne.

Hon hade övernunnit livets små sorger och inom henne klarnade det alltmer som en väg mot det eviga och det lyste som ett mildt ljus från hennes anlete.

En kväll när lilla Paul somnat, satt hon och läste i en av sina käraste böcker. Då hörde hon någon komma uppför trappan och det ringde på dörren. Hon gick och öppnade och utanför stod Marta blek och med förgråtna ögon. Hela hennes stolthet var borta. När hon kom in sjönk hon ner hos Maria och brast i gråt. Och när hon gråtit ut, berättade hon, att hennes man gjort konkurs och att de måste lämna sitt hem och allt.

Maria sökte trösta henne så gott hon kunde. De sutto och höllo varandras händer och medan de så stilla talade, kände de med ens att de först nu voro systrar.

— Vi ha gått våra skilda vägar, men nu har vi mötts, sade Maria. Jag vet inte vad du har funnit på din väg, men jag har funnit att man ej bör förlita sig på det som är fåfängligt. Jag har byggt mig ett tempel i mitt bröst, dit jag kan fly och få ro, när allt annat sviker en. Jag säger inte detta för att förhäva mig, men jag vill att du skall förstå mig.

— Vad du är lycklig! Jag förstår dig nu. Gud give att även jag kunde bygga mig ett tempel.

— Det är ännu icke försent, sade Maria. De sutto länge och talade med varandra och när Marta gick omfamnade de varandra ömt. Och när Martas steg dött bort i nattens tystnad, knäppte Maria sina händer och viskade:

— Tack, o Gud, för allt som gör oss visa och ödmjuka!

Äkta Spets- & Sidendépôt

LINNÉGATAN 38

A. T. 197 00. 2 tr. HISS. Rika Ö. 436.

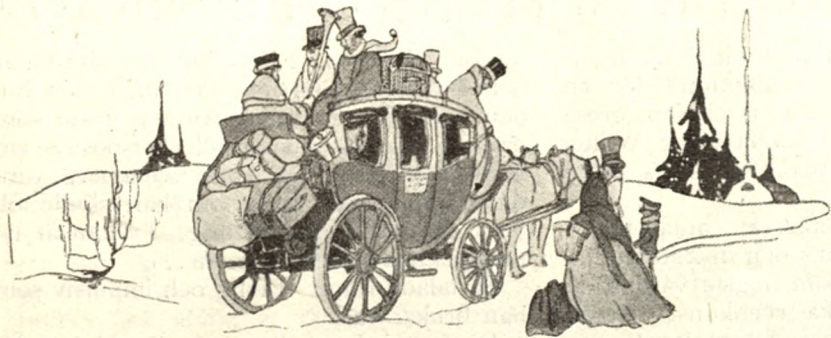

Till utstyrselar!

Spetsar, Schweizerbrodyr, Linne- och Bomullsväv.

VÅRA FOTOGRAFIER OCH — PIETETS- KÄNSLAN

FÖR ETT TIOTAL ÅR SEDAN PÅ-träffade man alltid runt omkring i hemmen de trevliga gamla familjealbumen på för-maksbordet.

Var äro de nu? Uppe på vinden i en eller annan skräplår?

Försvunna äro de emellertid och ha läm-nat plats för konstnärligt utförda fotografier i icke mindre konstnärligt utförda ramar — som numera pryda de stilfulla salon-gerna i sällskap med eleganta vykortsalbum vars innehåll bär ett talande vittnesbörd om de sista årens många valutaresor utomlands.

Det är en bild av själva tiden.

Trevnaden — familjekänslan viker plat-sen för konsten och stilen. Det är inte modernt längre med ett sådant där album på bordet — och så böjer man sig för mo-dets majestät.

Ack ja! Hur mycket har icke kritiklöst blivit offrat på modets altare under de se-nare åren — varför så icke också våra kära gamla familjeporträtt?

Det kan måhända disputeras om huru-vida det var pietetsfullt att låta ett sådant där familjealbum ligga framme till allmän åskådning — men det är heller icke plat-sen denna lilla hjärtesuck gäller — det är själva albumet — eller rättare sagt — fotografierna. Har någon egentligen tänkt på att ett sådant där album betyder det-samma för det borgerliga hemmet som fa-miljegalleriet för det furstliga eller adliga slottet?

På sitt stilla sätt knyta de gulnade por-trätten bandet mellan förr och nu — troget vaka de över traditionen och hålla liv i pietetskänslan — samtidigt med att de be-rätta om flydda tiders sorg och glädje, och om ett och annat som höll stånd i livets hårda stormar.

Hur ofta tog man icke det gamla al-bumet fram och bläddrade i det medan tankarne gingo på långfärd till flydda tider.

Man mötte kända drag från sin barn-doms- och ungdomsdagar — människor man höll av och kände sig bunden till.

Ibland kunde det också hända att man

förde ett litet samtal med ett sådant där gammalt gulnat konterfej, ty ansikten vi hålla av, tala alltid sitt eget, varma språk till våra hjärtan.

Hur ofta har det icke också hänt att en och annan som befann sig långt borta från släkt och vänner i främmande land, tagit ett sådant där gammalt album fram och småpratade lite med far, bror och småsysko-nen — och kanske gråtit en liten skvätt — och genast känt sig tröstad och mindre ensam.

Men nu ser det ut som man inte hade behov av detta mer.

Fotografier ha blivit något helt annat än förr.

De äro icke längre forna tiders blyga »förgätmigejer» — utan stora, granna prakt-blommor som fordra riklig plats och stilfulla omgivningar.

De tala inte längre till hjärtat men till — konstförståndet.

Gamla tiders poesi har tagit till flykten för nya tiders prosaiska stil och pietets-känslan har tyvärr gjort poesien sällskap.

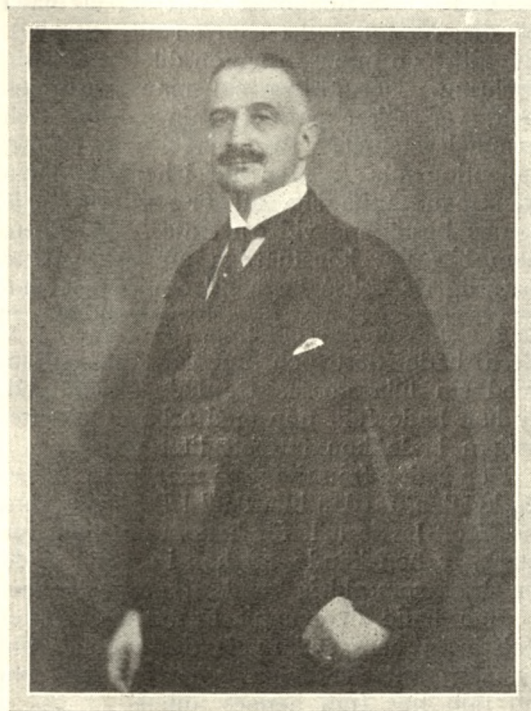
TORA RANDAL.

NORDISKA KOMPANIETS CHEF FEMTIO ÅR

NORDISKA KOMPANIETS CHEF, GENE-ralkonsul Josef Sachs, fyllde den 4 januari 50 år. Sin halvsekedag tillbragte jubilaren i stillhet i ut-landet, men i affärshuset vid Hamngatan firades dagen på det festligaste sätt, fastän allmänheten icke märkte något av saken. I de väldiga personalmat-salarna högst uppe under taket, som dagen till ära voro vackert dekorerade med flaggor och girlander bjöd den avhållne chefen sin stora personal — 2500 personer — på ett ståtligt kafferep. Man kan för-stå att firmans bageri- och konditoriavdelning fått arbeta för högtryck för att prestera i färskt skick de 10,000 småbröd och 500 bakelser som bl. a. ut-gjorde trakteringen.

Generalkonsul Sachs började sin framgångsrika affärsbana som 20-årig student hos Joseph Leja, den ena av de två firmor, som sedan lade grunden till N. K. Hans mångsidiga duglighet som köpman gjorde, att när Joseph Leja och K. M. Lundberg sammanslogos och N. K. bildades 1902, var han självskriven till posten som varuhusets verkställande direktör. År 1912 företog han en studieresa till Amerika, som fick stor betydelse för N. K:s vidare utveckling. Särskilt efter firmans inflyttning i det nya jättekomplexet vid Hamngatan har N. K. ge-nom chefens rastlösa verksamhet och förträffliga ledaregenskaper vuxit till en mönsterinstitution i sitt slag, som gott kan ta upp tävlan med kontinen-tens stora varuhus, om ej i fråga om väldiga dimen-sioner, så desto mera i fråga om smakfullhet och förnäm elegans.

Några belysande statistiska siffror från det bro-giga rike, där generalkonsul Sachs för spiran, torde i detta sammanhang ha sitt intresse för Iduns läsare. Vid årsskiftet räknade N. K. en personal på sam-manlagt 2,699 personer, av vilka 2,308 äro anställda

Josef Sachs.

i Stockholm, 391 i bolagets fabriker i Nyköping. I löner utbetalade bolaget år 1919 9,333,953 kr. 76 öre och år 1920 hade lönerna ökat, så att denna utgifts-post då steg till 11,295,979 kr. 94 öre. Antalet be-sökande i affärshuset var under år 1920 3,943,940 personer.

För de i affären anställda har ledningen vidtagit en hel del goda åtgärder. Så existerar en spar-

kasseförening, vars fonder vid förra årets slut upp-gingo till 1,322,642 kr. 75 öre, dessutom disponerar bolaget för pensionsändamål en av hrr Lundberg och Sachs donerad fond på 100,000 kr. Vidare finnes en stipendiefond på 154,500 kr., från vilken bidrag kunna sökas av rekreatjonsbehövande eller av biträden, som vilja fackutbilda sig i utlandet. En institution inom N. K., som mer och mer vinner förståelse från personalens sida, är intressekontoret. Det omfattar nu 988 medlemmar i Stockholm och 265 i Nyköping. Den kvinnliga studiecirkeln utvecklar en livlig verk-samhet, det hålles aftonkurser i främmande språk, och antalet boklån från det bibliotek, som står till personalens förfogande, ökas mer och mer.

För de olika grenarna inom sitt stora arbetsom-råde hyser generalkonsul Sachs ett detaljerat intresse och den ordning och disciplin, som kännetecknar in-stitutionen, beror nog ytterst på högste chefen. I sin vinnande personlighet förenar generalkonsul Sachs stränghet och rättvisa med en urban älsk-värdhet, som också gjort honom mycket populär bland hans talrika arbetspersonal.

Nästa tisdag den 17 januari demonstre-rar Iduns konsulent, fru Ida Högstedt i Iduns provkök, Mästersamuelsgatan 45 A., olika nyare beredningar av saltsjöfisk. Demonstrationen börjar kl.

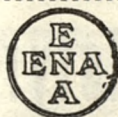
11,30 f. m.

NERLIENS

KUNGL. HOVLEVERANTÖR
REGERINGSGATAN 33

Framkallar - Kopierar - Förstorar bäst

Bomullstyger - Möbeltyger - Gardiner

Vackra, starka, handvävda, ljus- och tvättäkta.
Prover sändas. ∴ Precisera godhetsfullt vad Ni önskar.

Konstflitens försäljningsmagasin, Göteborg

KROPPSKULTUR I HEMMET

Längst till vänster plastisk ställning: Hermes, därefter rund kroppsböjning, plastiska ställningen Stenkastaren och längst till höger riktig gång (utan sabelben och svankrygg!).

FÖR DE FLESTA KVINNOR KOMMER vanligen någon tid, då de märka att de under ivriga hushållsbestyr eller yrkesarbete förlorat sin kropps spänstighet och något av dess ursprungliga skönhet. Kanske äro symptomen så tråkiga företeelser som dubbelhaka, fetma över höfterna, för tjocka ben etc., kanske också huvudvärk, kort andhämtning, sömnlöshet och andra ledsamma saker. Efter en grundlig tête-a-tête med spegeln eller uppriktiga närstående vänder sig då damen i fråga gärna med ivrigt intresse till den nyaste av alla vetenskaper, kroppskulturen, som mer och mer vinner terräng bland våra dagars kvinnor. I stället för att söka massera bort dubbelhakan med någon crème lär hon sig där det rätta sättet att hålla huvudet på, det överflödiga fettet på ben och höfter förjagar hon genom att lära sig gå på det rätta sättet. Nog kan man väl gå och föra sin kropp av naturlig instinkt? invänder den skeptiska läsarinna. Man skulle tycka det, men får man tro kroppskulturens apostlar, har kulturen betydligt förslöat denna instinkt. Korsetten, de höga klackarna och den tätt åtsittande klädedräkten hämma blodloppet, påstår ledarinnan för de nu så populära Mensendieckkurserna, fröken Stabell, så att nerver och muskler icke få näring nog. Nerverna bli dåliga, antingen för känsliga eller för slöa, och musklerna förlora sin spänstighet. Resultatet blir, att man ofta ser antingen den magra kantiga typen eller den tjocka, men mycket sällan den normalt spänstiga med de runda formerna och de antikt sköna linjerna.

Bilderna här ovan, som visa en av fröken Halldis Stabells elever, utförande rörelser i dr Bess Mensendiecks estetiskt-hygieniska gymnastiksystem, kunna tjäna som förebilder vid en stunds daglig kroppskultur i hemmet. Bäst är att utföra denna gymnastik på morgonen, naken eller iförd en lätt simdräkt. En lämplig grundläggande rörelse är inövandet av riktig gång, sådan bilden till höger visar. De van-

Två dikter.

I.

GICK VÄGEN genom sorg och villa
och bar jag mörka ödens lott,
så ligger nejden nu så stilla
och rymdens färg av värligt blått
ger hjärtat åter mod att leva
i tron att allt, som var, som är,
att själva mörkret, där vi treva,
en mening, om än dold, i djupet bär —

Så skall jag ej i aska sörja
den fröjd, det ljusa hopp, som brast,
men vis av skadan vill jag börja
att nuets värde hålla fast,
att glädjas som jag skulle mista
i morgon vad jag älskat mest,
att rätt förvalta till det sista
det liv, som räknar mig som vän och gäst.

II.

Hur underbart att kunna segla
med molnen över undrens värld,
att se hur vårens sjöar spegla
de fjärran, vita stjärnors färd,
att följa med den första fläkten
av ljunmig vind bland frusna snår,
att vakna just i morgonväkten,
då allt blir ljus och ljuvlig vår!

GUSTAV ASTRÖM.

ligaste felen vid gången är att knäet drages för mycket tillbaka (sabelben) och vidare att svankrygg uppstår. Den runda kroppsböjningen är också en nyttig rörelse, varigenom en framfallande mage hålles in. De båda andra plastiska ställningarna äro utmärkta både ur estetisk och hygienisk synpunkt.

Den 28 dennes få stockholmskorna tillfälle att höra det Mensendieckska systemets förkämpe, fröken Halldis Stabell, hålla ett föredrag i Musikaliska akademien om systemets förtjänster. Hon drar då liksom i föregående föredrag i härnad mot det felaktiga bruket av musklerna, som gör att vissa muskler överansträngas, medan andra icke användas. Och med övertygelse kommer hon att skildra, hur genom otillräcklig användning av musklerna muskelvävnaden förslappas, fett avlagras på musklernas bekostnad och som hemska följder härav uppenbara sig den fruktade dubbelhakan, hängbuken och andra deformiteter, som särskilt visa sig i en mera framskriden ålder. Och när hennes åhörare få veta, att det är oändligt få kvinnor som gå, stå, röra sig, ja till och med andas som de borde, då gå de hem från föredraget under sträng själv-rannsakan: tillhöra de den ringa bräkdelen, som har de antika skönhetskonturerna? Varom inte ha de ju Mensendiecksystemet att ty sig till, och det lär enligt fröken Stabell på kort tid bota alla här uppräknade otrevliga symtomter.

Ni unnar

säkert Era vänner och bekanta samma fördelar som dem Ni själv har. Berätta därför för dem, hur mycket gagn och glädje Ni haft av Idun 1921 och uppmana dem att — liksom Ni själv — bli prenumerant för 1922. Prenumerationspriset är endast 15 kr.

BLUS BLIR ELEGANT
KEMISKT TVÄTTAD
ELLER FÄRGAD HOS

ÖRGRYTE KEMISKA TVÄTT & FÄRGERI AB + GÖTEBORG

Pröva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

IDUNNS FÖLJETONG

LUCIA. AV MATILDE SERAO.

ÖVERSATT FRÅN ITALIENSKAN AV ERNST LUNDQUIST.

(Forts.)

"Tag på dig den röda duken!" bad Alberto. "Åh, gör det!"

Därför tyckte hon om att stanna hemma. Men enligt vad Alberto i hemlighet hade anförtrott Caterina och Andrea, höll hans Lucia på med ett annat stort arbete. Ingen skulle få veta något därom, så att de måste lova att tåga; Lucia hade bett honom att ej tala om det, men de voro ju trofasta, pålitliga vänner... Det var ingenting mer eller mindre än att Lucia skrev på en bok, en stor roman, en fantasiskapelse, som säkerligen skulle komma att överträffa alla andra italienska författares arbeten. Lucia arbetade därpå till sent på natten. Han, Alberto, gick till sängs, Lucia ställde lampan så, att ljuset ej sken honom i ögonen — hon var alltid så öm och omtänksam — öppnade sedan sin skrivbordsklaff, tog fram sitt papper, stödde huvudet mot händerna och funderade, innan hon började skriva. Sedan skrev hon oavbrutet, utan att göra en enda paus. Ibland reste hon sig i inspirationens hetta och gick upprörd av och an på golvet och vred händerna.

"Hon ser ut som en poet, som improviserar och inte kan finna rimmet", sade Alberto. "Ibland tycker jag synd om henne och ropar på henne; då spritter hon till och ser ut, som om hon fallit ner från skyarna. Hon hör inte vad jag säger, hon svarar alldeles som en sömngångare. Numera ropar jag inte på henne, jag förstår nog, att jag stör hennes fan-

tasi i dess arbete. Ofta somnar jag, och Lucia går inte till sängs förr än klockan två eller tre, tror jag. Jag har inte läst romanen, och jag ämnar inte be att få läsa den. Författare tycka visst inte om att visa sina arbeten, förr än de äro färdiga. Men då hon har slutat, skall jag läsa den. Hon tänker troligen dedicera den till mig. Det blir en uppseendeväckande roman."

Även Andrea tycktes vara glad över att ställningen var slut. Det var många saker, som hade blivit försummade, medan han var upptagen där. Han kunde nu åter få leva i fred i sitt hem och behövde icke tillbringa hela dagen i det kungliga palatset, där han väl gick tio kilometer sammanlagt på dessa bonade golv, som trötta till och med de starkaste ben. Nu steg han tidigt upp och red eller åkte till Caserta för att se till, att hans exponerade artiklar blevo ordentligt förda därifrån. Han kom hem till frukosten och klädde om sig; han bar nu aldrig den vita sidenduken, som han förr begagnat i stället för krage och halsduk; han var alltid klädd i nedvikt krage och svart rosett — för damernas skull, sade han skrattande. Under frukosten talade han om sina planer för eftermiddagen.

"Går du ut igen?" frågade Caterina.

"Jag vet inte... jag har uträkningar. Fara ni ut, mina damer?"

"Om Lucia vill", sade Caterina fogligt, men med tydlig önskan att slippa fara ut.

"Jag har inte lust", sade den andra och slog trött upp ögonlocken.

"Följer du med mig, Alberto?"

"Jag har inte lust", upprepade denne.

"Jag vet inte... kanske stannar jag hemma", mumlade Andrea.

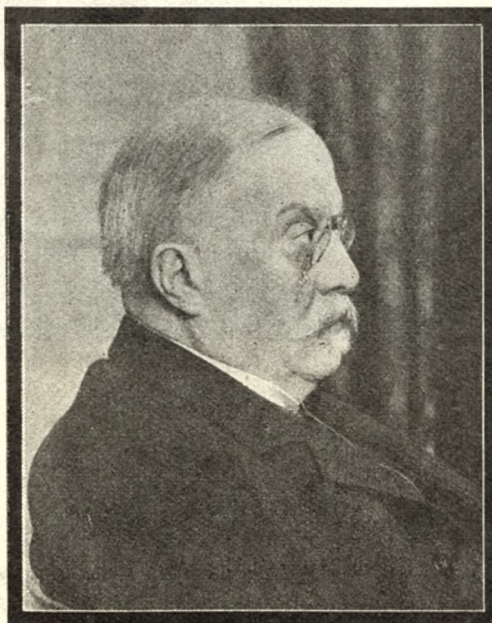
Men då frukosten var slut och alla voro samlade i salongen, greps han av otålighet och reste sig för att gå ut. Ibland lyckades han få Alberto med sig i phaëtonen och skjutsade honom till Marcianise, Altifreda, ja, ända till Santamaria. De irrade hit och dit på landsvägarna i de milda, höstliga eftermiddagarnas ljumma luft. Den lille spenslige Alberto i sin tätt åtsittande överrock, med en silkesduk knuten om halsen och en filt lindad om benen var en fullständig kontrast till den resliga, manliga gestalten med sina krusiga mustacher, sin ljusa dräkt och sin grå jägarehatt med en örnfjäder instucken under bandet. Andrea körde ypperligt, men på de breda vägarna gav han hästen lösa tyglar och lät honom falla in i ett skarpt trav, som skrämde Alberto.

"Andrea har mordiska avsikter mot mig", sade han en kväll, och hans hustru fixerade honom oavvänt, som om hon ville undersöka meningen med detta skämt.

Då Alberto under dessa åkturer hade lust för att prata, underhöll han Andrea med sina bägge favoritämnen: sin hälsa och sin hustru, beskrev för honom Lucias kroppsliga företräden, hennes djupa intellektuella begåvning och hennes tankedigra

ÄNNU EN SVENSK STORMAN DÖD

MED SIN PERSONLIGHETS MÅK- tiga resning och sitt kynnes kraft måste Harald Hjærne, som nu gått från oss, stå för oss som *svensken* framför andra, storsvensken i detta ords bästa mening. Redan genom sitt namn och sin härstamning hade han också ett slags förstfödsrätt till förvaltning och förkovran av det gamla svenska kulturarv, som går tillbaka till en Rudbecks och en Urban Hiærnes dagar. Och han förstod också att hävda den rätten. Bred och myndig till sin yttre som sin inre läggning, genial i sina uppslag och kombinationer och av en lärdom, som i sin mångsidighet och bredd också den kunde föra tanken till vår svenska odlings gamla stormän, gick han sin väg fram — radikal i sin absoluta självständighet, konservativ genom sitt gammaldags auktoritativa statsideal. Det var dessa två sistnämnda egenskaper tillsammans, som gjorde Hjærne till ett slags statsman — men också det i gammaldags mening. Hans medborgar- och statsideal kom honom att påyrka allmän rösträtt vid en tidpunkt, då en sådan reform även av framstegsvänliga syntes som en örlighet och då riksdagsliberalismen icke vågade sträcka sig längre än till fordran på en partiell censusreform. Och samtidigt kom hans upp-

Harald Hjærne.

fattning om medborgarnas skyldigheter mot staten, det historiskt givna samhället, honom

att in i det sista bekämpa sådana nymodigheter som kvinnans rösträtt, vilken illa passade in i hans statsbild. Som sagt, statsman i gammaldags, Catonsk mening — ty som parlamentariker i vår moderna riksdag med all dess detaljarbete gjorde han sig aldrig så gällande som man väntat.

Endast framtiden kan ju fullt döma om hela värdet av en vetenskaplig forskning. En av Hjærnes oskattbara insatser, som det blir svårt att till hela dess betydelse mäta, när den en gång skall läggas på vågskålen, är den väckande, eldande verkan denne hövding utövade på sin omgivning och på svensk, historisk forskning över huvud.

En personlighet med monumentala mått och proportioner har gått bort med Harald Hjærne.

*

Hjærne var född den 2 maj 1848 på Klasketorp i Skaraborgs län, där hans föräldrar, kapten Harald Hjærne och dennes hustru, född Richert, voro bosatta. Professor i historia blev han 1889 och avgick med pension 1913.

Den bortgångne var medlem av många lärda samfund, bland annat Svenska akademien, där han efterträdde Carl Snoilsky.

svar. Ibland berättade han vissa saker, som herrar, isynnerhet unga äkta män, bruka tala om med ett småleende på läpparna, och Alberto använde då vissa lystna tonfall à la förälskad sjukling, som retade Andrea. Då piskade han ursinnigt på hästen, knallade med piskan som en forman och försökte svalka sin vrede med en vild framfart över stock och sten.

»Du är blyg som en flicka», sade Alberto ibland småskrattande, och han stärktes allt mera i sin övertygelse, att ovanligt starka karlar ha musklerna överdrivet utvecklade på nervsystemets bekostnad. Starka karlar äro kalla; det tröstade Alberto, som var klen.

De återvände till Centurano i ursinnigt galopp. Knappast hade de vikit om hörnet, förr än de sågo en vit näsduk vifta på balkongen; det var Lucia, som stod där smidig, vacker och elegant och väntade på dem, hälsade på dem. Ibland sågo de bakom Lucias rygg Caterina, som smålog. Hon gick ej fram, ty hon var rädd för de elaka grannarne, som tyckte, att dessa ömhetsutbrott mellan man och hustru voro löjliga. »Hopp! Hopp!» ropade Andrea till Pulcinella, den lilla eldiga hästen, som rusade uppför den branta vägen i galopp; under balkongen en hastig hälsning och sedan svängde han in på gården som en triumfator. Vanligen kom Lucia ner i trappan och mötte dem, frågade Alberto, huru han mådde, räckte Andrea handen och komplimenterade honom för hans skicklighet som kusk. Caterina syntes icke till, hon var sysselsatt med att göra de sista anordningarna för middagen, ty hon visste, att Andrea aldrig ville vänta.

Ett av skälen, varför Andrea hade önskat få slut på expositionen, var att han gärna ville bli ledig för att få jaga. Det visste hans hustru, hon som i fjor fem, sex gånger suttit ensam och väntat på honom hela dagarna — mycket långa och tråkiga dagar — sysselsatt med att sy, och hade fått äta middag ensam, gå till sängs ensam, och gripits av en melankoli, som var något ovanligt för hennes jäm-

na lynne. Men i år var hon rädd, att hennes man skulle göra det för ofta och för långvarigt, vilket kunde ha förefallit som en grov oartighet mot deras vänner. Hon talade ej till honom om det, men väntade i varje ögonblick att få höra honom säga: I morgon ger jag mig av. Han sade emellertid ingenting. En kväll frågade Alberto honom gäspande:

»Nå, Andrea, blir det ingenting av med jakten?»

Han tvekade, men fattade sedan sitt beslut och svarade:

»Nej, inte i år.»

»Varför det?»

»Jag har gjort ett löfte.»

»Ett löfte? Till sant' Uberto?»

»Nej, till madonna Addolorata.»

De bägge damerna sågo icke upp, men smålogo var och en på sitt sätt. Caterina tänkte, att Andrea var nog snäll att inte bege sig ut av artighet mot hennes väninna och den stackars Alberto. Hon var alltid rädd att hennes gäster skulle ha för tråkigt, och om Alberto dragit ut på jakt, huru skulle hon då ha burit sig åt, hon med sin ringa förmåga att vara spirituellt? Ack, Andrea offrade sig utan knot, utan att komma med ett enda av dessa plötsliga och högröstade vredesutbrott, som hon var så förfärad för. Andrea drev till och med artigheten så långt, att han ej längre somnade på stolen efter middagen.

II.

Under en veckas tid efter scenen i den engelska parken hade deras kärlek varit lugn, utan utbrott, som om den helt och hållet koncentrerat sig inom dem. De betraktade varandra förstulet, men utan oro; de bleknade icke, rodnade icke, darrade icke, då de räckte varandra handen. Lucia såg tankfull ut, som om hon varit försjunken i självbetraktelser, ur vilka varken den yttre världen eller ens hennes älskare kunde rycka henne. Andrea satt var lugnt och sorglöst som hos en man, vilken är säker på sig själv och säker på framtiden. Då

de växlade en flyktig blick, var det som om de lugnt och belåtet sagt till varandra:

»Jag älskar dig — du älskar mig — då är allt bra.»

Dagen i den engelska parken hade nämligen varit för lidelsefull för att icke, åtminstone för någon tid, ha uttömt hela det vilda raseriet hos deras bekämpade kärlek. Den våldsamma krisen hade efterträtts av vila, av ett slags orientaliskt försjunkande i vissheten att vara älskad, detta tillstånd av förintelse, som förljuvas av minnets och hoppets sötma.

Men det räckte ej länge. De vaknade plötsligt, passionerade, olyckliga. En morgon vaknade Andrea vid dåligt lynne, orolig, plågad av en brännande längtan att träffa Lucia. Det var för tidigt; hon sov. Han promenerade av och an i salongen som en fånge och såg oupphörligt på klockan. Caterina, som redan var uppstigen, bar in kaffe till honom för att tala om åtskilliga husliga angelägenheter och påminna honom, att han måste fara till Caserta för att betala utskylderna. Han doppade en skorpa i kaffet och hörde på henne, men utan att ge akt på vad hon sade. Han skälvde av otålighet. Vad kunde Lucia göra så länge i sitt rum? Kunde hon inte förstå, att han ville se henne, att han hade väntat på henne en lång stund? Det var utan tvivel den lättingen Alberto, som aldrig ville stiga upp, som ständigt låg och värmdes sig i sängen, frusen och gnällig, den olyckliga, odrägliga varelsen, som förbittrade den stackars Lucias tillvoro! Den tanken, att Alberto var där inne hos Lucia, att han höll henne kvar, hindrade henne från att komma, var olidlig för honom. Han reste sig, liksom för att protestera, gå dit in...

»Är uppborrdsmannen där i dag?» frågade Caterina slutligen, i det hon, i sitt instinktlika behov av ordning, sopade bort några skorpsmulor med handen.

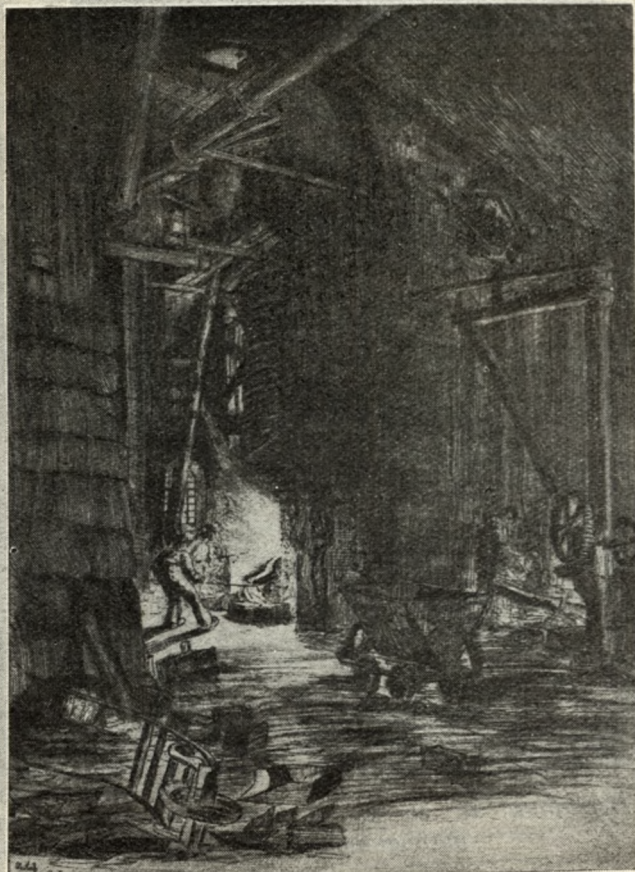
»Var?»

»I Caserta.»

»Vem kan ha reda på det?»

(Forts. sid. 74.)

Den österrikiske konstnären d:r Milch, som sedan några år vistas i Sverige, har f. n. en vacker utställning av etsningar hos Gummesons. Här återges: t. v. "Slussen", en imponant stadsbild; t. h. "Masugn i Bofors", som ingår i en rad intressanta interiörer från olika fabriker.

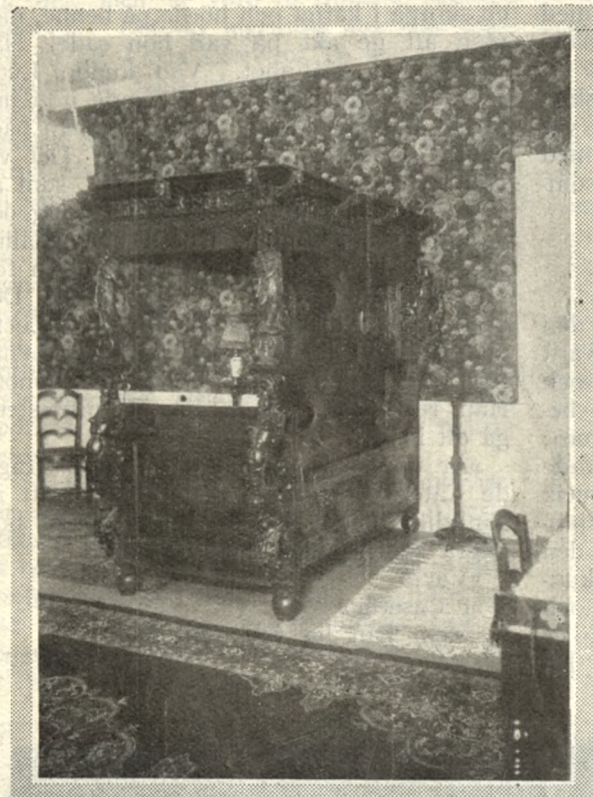
DET NYRUSTADE UTRIKESMINISTERHOTELLE

Musiksalongen med den av konung Gustaf skänkta möblen.
Här Östermans porträtt av konung Gustaf.

Ett annat hörn av musiksalongen. Här syns den vackra
aubussonmattan.

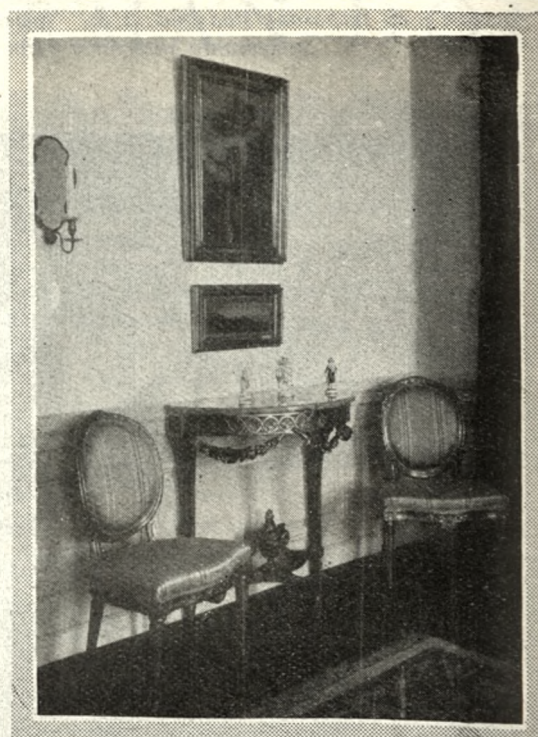
En del av fru Brantings sovrum (ett av de vack-
raste rummen i hela huset), tapetserat med svarta
tapeter med klara fruktmotiv. Här ser man fru
Brantings mycket omtalade säng, en gång skänkt
från England till Karl X Gustaf, på sin tid använd
också av Karl XV.

Blå salongen, bl. a. prydd med
en av de magnifika ljuskronor, som tillhöra Utrikesministerhotellet.

Herrummet är ett av de allra hemtrevligaste rummen. Det har en utmärkt gammal
mahognimöbel, som redan förut tillhört Utrikesministerhotellet.

Detalj ur blå salongen.

ÄR EN FÖRNÄM OCH HEMTREVVLIG BOSTAD

Matsalen. Här ser man en del av den valnötsmöbel, som sänts tillbaka från Londonlegationen — vacker och graciös i formen trots de höga, stela stolryggarna.

(Forts. fr. sid. 57.)

åttiotalsstilen, som vi nu tyckas återvända till!) och möblerat med ett väldigt mahognyskåp, som funnits förut, toalettbord, fristående spegel, stolar med halmsitsar, förut ägda av grevinnan Wrangel, och husets praktpjäs, en renässanssäng, som utlånats av Nationalmuseum och som förut stått på Drottningholm.

Innanför detta rum ligga badrum och en garderob, som ingen annan Stockholmsvåning sett maken till. Vi gå nu emellertid åt andra sidan våningen, till höger från mahognirummet. Här komma hela tre salonger! Till en av dem är det konung Gustaf skänkt ur k. husgerådskammaren en förgylld gustaviansk möbel, klädd med gult, men hit, liksom till festvåningen har man måst köpa möbler och mattor: tre gustavianska och ett Louis XVI:s möblemang, vilka inköpts på Nordiska Kompaniet och klätts av firman Elis Reinius. Den första salongen är den största, den har bl. a. tre väldiga i väggen infällda speglar, bredare än sådana brukas vara. En italiensk 1700-talsbyrå från Nationalmuseum står här. Ljuskronor finnas lyckligtvis, hela tio stycken, varav ett par äro utomordentligt vackra. Nästa salong är mindre, möblen klädd med en utomordentlig italiensk sidendamast. Salongen där innanför blir ett musikrum med en flygel som stått i festvåningen. Ännu längre in kommer slutligen matsalen, som härbärgerar en mörk valnötsmöbel, återsänd från Londonlegationen och mycket vacker, klädd med läder och graciös i formen, trots de höga, stela stolryggarna. Ytterligare ett par rum finnas, som stå endast sparsamt möblerade och skola användas till damernas garderob vid fester och mottagningar. Hallar och tamburer höra nämligen icke till 1600-talets generösa vanor, det blir boningsrum, som får ersätta dem.

Ett rum, som icke nämnts — vi förbigå den stora bankettvåningen, som är mindre aktuell — är husets kök. Ofantligt stort med flera spisar för vedeldning och en gasspis för den ordinära matlagningen. Också detta är

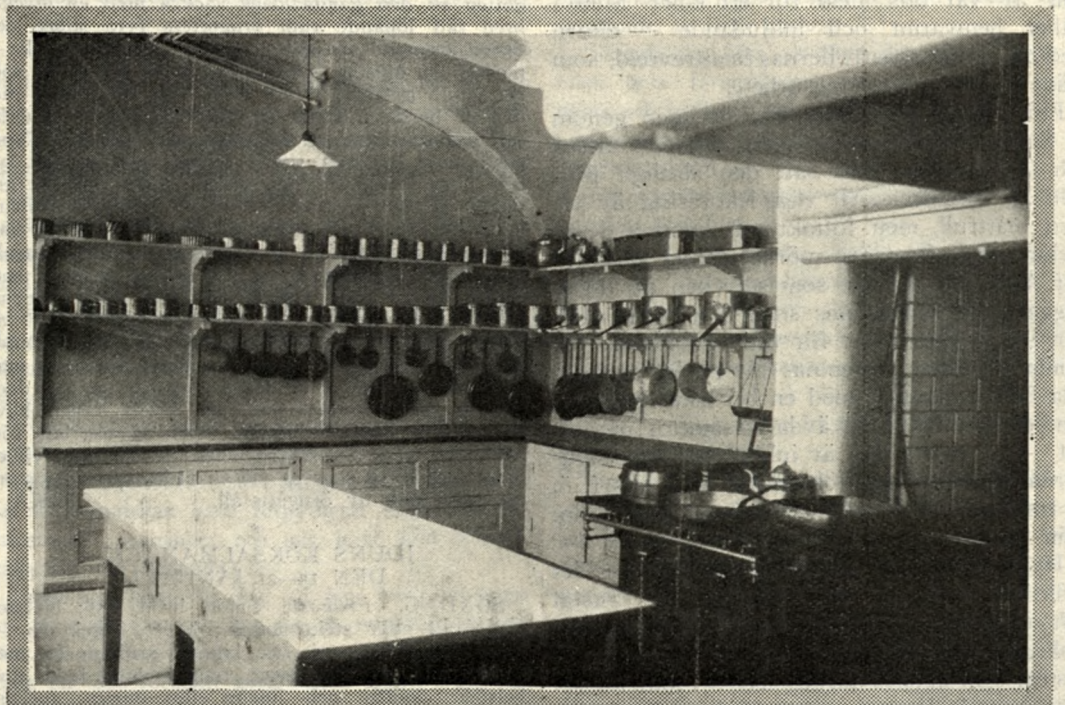
(Forts. å nästa sida.)

Gustavianska salongen med antika möbler och hällen i blått.

En annan del av Gustavianska salongen.

Köket är storartat med sin kopparuppsättning. Men särdeles bekvämt bör det icke bli att därifrån forsla maten en trappa upp eller (vid festmiddagar) till stora festsalen två trappor upp.

IDA HÖGSTEDT IDUNS HUSHÅLLSSIDA

REDIGERAD AV IDA HÖGSTEDT. JANUARISYSSLOR — EN TITT I LINNESKÄPET.

NÄR JULHELGEN ÄR ÖVER, FÖREGÅNGEN av stök och arbete och efterföljd av julkalas och kanske även en smula välförtjänt vila, randas snart nog den dag, då man åter måste taga fatt arbetet. Denna dag brukar i flertalet hem nästan i regel vara dagen efter trettondag Knut, eller senast den 15 januari; för övrigt sammanfallande med den tidpunkt, då man litet var i detta land — åtminstone i södra och mellersta delarna av landet — med en beläten suck konstaterar, att dagarna ökats vad dagsljuset beträffar.

Men samtidigt med den belättna sucken, följer en annan sådan, men mindre beläten. Ty tack vare de förlängda dagarna, har man nu ej längre vare sig rättighet eller anledning att uppskjuta en hel del ej alltid precis så nöjsamma arbeten, vilka man lugnt lade åt sidan när höstdunklet bröt in, just på grund av att dessa arbeten i viss grad fordrade såväl dagens klara ljus som också god tid med sammanhängande långa stunder vid sy- och arbetsbordet.

Vad som ofta mest tynger det husmoderliga samvetet, är att ha gapande luckor i linneskäpet, d. v. s. sådana luckor, som det står i ens makt att fylla utan direkt nyanskaffning. Till dessa luckor höra då först och främst *slitna lakan*, som behöva stadvändas, eller söndriga örngott, som fordra reparation. Dessa arbeten äro inte roliga när man tänker och skjuter på dem, men griper man blott resolut fatt i dem, bliva de nästan intressanta, för att nu inte tala om, vilken tillfredsställelse de framkalla för var och en sak, som helt och färdigt åter kommer på sin plats.

Det vanligaste sättet att reparera slitna eller söndriga lakan försiggår som förut nämnts genom *stadvändning*. Detta sker genom att klippa lakanet itu längs efter — i flesta fall äro ju lakanen mest slitna på mitten — varefter de båda stadvänsidorna kastas samman för hand, eller också på maskin sys ihop med en fällsöm, som ej får vara för smal. De slitna partierna komma nu utåt och dessa måste nu ytterligare lagas eller förstärkas. Ibland äro dessa delar kanske ej direkt söndriga, men det torde dock ej dröja mer än ett par bykar igenom, förrän stora hål framträda. — Det är således klokast att hålla upp lakanet mot dagen och undersöka huru långt det tunnslitna når, och så med en gång sätta på stora lappar. Med knappnålar markeras gränserna för det tunnslitna, var-

ett trevligt rum med sina båda bord med marmorskivor (så att alla skärbräden bli överflödiga) sina kopparkastruller och sitt utrymme. Litet mörkt måhända, det har icke den modärna prägel, av ett laboratorium, som är vår tids ideal för ett kök! Men i stället hemvarmt och inbjudande — ehuru med *den* kopparkastrullernas hemtrevnad, som kräver oerhört putsningsarbete.

Från Nationalmuseum har slutligen genom dr Sixten Strömboms försorg utlånats tavlor och kopparstick, som satt den slutliga prägel på rummen. All väggdekorerings är ytterst måttfull, men följaktligen komma dessa tavlor, som oftast äro mörka, gamla små dukar, fullt till sin rätt som smycken på lugna väggar. Dr Strömboms smak har varit ofelbar, likaså hans sinne för vad som fattas i de gamla förråden. Glömmas får ej det svenska lilla frukostrummet med en blå hemslöjdsgardin och sina blå, hemvävda trasmattor på golvet — en stor sådan är inköpt på Arbetsstugornas försäljning. Rökrummet smyckas f. ö. av tre vackra äkta kelims, som man letat fram från vinden.

Hela Stockholm måste glädjas åt att det präktiga huset på Blasieholmen blivit rustat och omskött — var och en av de främmande maktens representanter och de främmande gäster, som annars färdas där — som nu senast Anatole France — tar med sig hem härifrån intrycket av något svenskt, vackert utan prål, men storvulet och tryggt.

VERA VON KRÄMER.

vid man håller sig tämligen långt utom marginalen. Av stor vikt är sedan vad för tyg som väljes för lappen, vilken oftast blir nog så stor. Alltför stadig eller för grov väv får ej tagas, emedan denna skulle slita — "åta", som det heter — på den gamla vävnadens kanter eller rättare sagt sömmen, och denna — vävhaden nämligen — skulle snart brista längs sömmen. Finnes ibland det slitna lakansförrådet något lakan, vilket på mitten och utåt sidorna är så bristfälligt att det till synes ej lönar sig att stadvända, så brukar i regel dock övre och nedre delarna av ett sådant vara helt eller blott något litet slitna, och dessa delar bliva då lämpliga för lappning av de båda yttersidorna av ett stadvänt lakan.

Vid påfästningen av lapparna tillses noga att dessa komma trädrätt; vilket blir händelsen om lakanet slätt utbreddes på ett bord, och man sedan medelst en trubbig nål lätt rispar mellan ett par av vävnadens trådar. Sedan markeras den uppkomna randen med långa träckelstyg, gärna i kulört tråd, varpå lappen klippes till och invikes längs träckeltrådarna och så noga faststräckas. Sedan nedsys lappen, *helt för hand*. När den första gången är kringstydd, kommer avvisidans tur. Nu bortklippes det slitna av själva lakanet, men så mycket bör lämnas kvar att man får en ej för smal fällsöm, denna minst 1 cm. bred. Här får man frångå den annars mycket behagliga vanan att göra smala sömmar, ty vid de flesta slag av lappning och i synnerhet vid lppning av lakan, äro smala sömmar mer till skada än gagn.

Måste man emellertid använda nytt tyg för lappning av lakan, så väljer man ett tunnare tyg än det som är i själva lakanet, och dessutom får man ej glömma att *grundligt blöta det nya tyget i hett vatten* och sedan stryka det slätt innan det användes. Uraktlätes detta, så krymper i första tvätt den iskarvade lappen, och lakane blir fult, för att inte säga förstört, såväl vad utseende som hållbarhet beträffar. — När respektive lappar äro infälda å ömse sidor, fällas lakanet uppifrån och ned längs sidorna.

Det gives även andra sätt att reparera lakan. Övre och undre delarna av ett lakan äro som nämnts minst slitna. Om vid ett sådant lakan det tunnslitna mittelstycket klippes bort, och ersättes antingen med hela över- eller underdelar från ett annat slitet lakan, eller ock mot ett nytt, *tvättat* stycke tyg, så har man genast ett ganska passabelt lakan, som håller flera bykar igenom. Sömmarna göras givetvis breda och platta; att de komma på tvärsidorna bör ingenting betyda vid ett ändå lagat lakan.

Efter lakanan blir det örngottens tur. Enär dessa ofta äro sydda i olika modeller, så måste också lagningen anpassas efter modellen ifråga. Äro örngotten av den gammaldags vackra med en mycket bred fäll löpande runt örngottets fyra sidor, och denna inpassad vid mittstycket — "spegeln" s. k. — medelst en hälsöm, spets, e. d., så är det denna spegel jämte garnityret som först visa skavanker, medan de breda fällarna äro fullt oskadade. I detta fall har man endast att utbyta den söndriga "spegeln" med ett nytt stycke *tvättat* och struket tyg och fästa detta vid den breda fällen medelst antingen en ny, men enklare spets eller broderibård etc., eller också sammanfoga delarna med en imiterad hälsöm, med s. k. "hålstyg" i starkt mjukt linne- eller brodergarn. — Vid sådana örngätt, som endast ha en bred fäll på ena eller båda sidorna, behöver man endast sy en ny örngättsdel — *av tvättat tyg!* — och sedan på lämpligt sätt förbinda denna med fällen. — När av någon anledning man ej anser lagning av ett lakan lönande, så kan dock ofta av dess överdel med den breda fällen bliva ett bra och hållbart örngätt. Och samma blir förhållandet med den nedre delen av lakanet, vilken med fördel kan skarvas vid en redan befintlig gammal eller ny örngättsfäll. DIKA.

IDUNS KÖKSALMANACK. DEN 15—21 JANUARI.

SÖNDAG. *Frukost*: Smör, bröd, ost; biffstek med kokt eller stekt potatis; kaffe, vetekrans. — *Middag*: Tomatpuré (av konserverad puré) med gratinerade ostsmörgåsar; renstek med kokt eller helstekt potatis och lingon eller gurka; apelsinblanc-manger.

MÅNDAG. *Frukost*: Sill i kapprock med nykokt potatis; smör, bröd, ost, kaffe. — *Middag*: Köttfärs- och jordärtskockstimbäl, potatis; soppa på torkad frukt.

TISDAG. *Frukost*: Uppstekta rester av föregående

ende dags färstimbäl; rätten om behövt utökad med skivor av stekt potatis; smör, bröd, kaffe. — *Middag*: Ugnsgatinerad kolja med potatis; smörgröt med sylt och mjölk.

ONSDAG. *Frukost*: Stekt sill med gräddsås och nykokt potatis; smör, bröd, ost; kaffe. — *Middag*: Ragu på renstek; nykokt potatis; nyponsoppa med vispad grädd och skorpor.

TORSDAG. *Frukost*: Fisk- och makaronilåda (rester av måndagens kolja), (skirat smör); smör, bröd, kaffe. — *Middag*: Ärtor och fläsk; ugnspannkaka med sylt (dubbel sats).

FREDAG. *Frukost*: Långsamt stekta stångryttare, potatis, rödbetor; smör, bröd, ost; kaffe. — *Middag*: Kokt gädda med pepparrot, skirat smör, enkel fisksås och nykokt potatis; enkel pudding på torkad frukt med vaniljsås eller grädd.

LÖRDAG. *Frukost*: Fiskpudding på rester (gäddan sedan föregående dags middag); smör, bröd, ost, kaffe. — *Middag*: Salt oxbringa med brynta kålrötter; varm citronsoppa med "maränggäsar".

RECEPT.

(Eftertryck förbjudes.)

Tomatpuré (för 6 pers.). 1½ msk. smör (50 gr.), 4 msk. vetemjöl, 3 msk. fast tomatpuré (kons. på burkar finnes numera till jämförelsevis billigt pris), 2 lit. svag buljong, salt, socker, vitpeppar.

Smöret och mjölet fräses 4—5 min. och när blandningen är jämn (ej brun!) tillsättes tomatpurén och ombländas väl. Buljongen påspädes; till en början blott småningom, och när man fått en tjock simmig och fullkomligt jämn redning, ihålles all buljongen. Soppa avsmakas med kryddor, och får sakta koka under lock 10 min. Serveras het, med de gratinerade ostsmörgåsarna bjudna på särskilt fat.

Anm. I brist på buljong, kan kokande vatten, tillsatt med 1 stor tsk. köttextrakt eller 6—8 prima buljongtärningar användas.

Gratinerade ostsmörgåsar (för 6 pers.). På 6—8 ganska stora skivor vitt bröd strykes smör eller margarin. Skivorna tryckas sedan i riven ost, som bör fastna på dem i ett tjockt lager. Smörgåsarna skäras med vass kniv i fyra delar, så att man får dessa i omkr. 4 cm. stora fyrkanter.

Renstek (för 12 pers.). 3 kg. renstek, ½ lit. öl, 2 lit. vatten. — 2 hekto späck, 2 msk. smör, 1 msk. salt, ¾—1 lit. vatten eller svag buljong. — *Till såsen*: 1 msk. smör (eller 2—3 msk. från skyn avskummat fett), 2½ msk. mjöl, stekskyn, 1—1½ dcl. tjock grädd. Rensteken, som oftast förekommer hårt frusen, lägges i vattent och ölet för att tina upp. När den är fullständigt upptinad, avsköljes den och torkas noga. Den späckas ganska tätt med späckstrimlor. Smöret upphettas i en stekkastrull och steken brynes däri vackert brun på alla sidor. Den saltas sedan, spädes med den kokande vätskan litet i sänder och får sakta steka under lock omkr. 3—4 tim., under vilken tid den ofta öses, spädes vid behov samt vändes ett par gånger. — Steken upptages och varmhålles, köttskyn uppsilas och skummas, varefter såsen beredes i stekkastrullen genom att brunfräsa smör och mjöl, späda med köttskyn (och buljong om så är behövt), samt till slut avreda den med grädden. Skall nu ej steken ögonblickligen serveras, så upphålles såsen i en säskastrull, som placeras i vattenbad, varefter steken lägges tillbaka i stekgrytan, i vilken man hållt det avskummade feta från stekskyn. Grytan ställes på ett hörn av spisen och förses med lock, och såväl stek som sås kan hålla varma minst ½ tim. utan att den förstnämnde torkar eller den sistnämnda kokar in.

Apelsinblanc-manger (för 6 pers.). — ½ lit. tjock grädd, skal av 1 apelsin, saft av 3 apelsiner och 1 citron, 1 dcl. socker, 6 blad gelatin, 4 msk. kokande vatten. — Den höggula delen av apelsinskalet avskäres tunnt och hackas mycket fint. Saften från apelsinerna och citronen utpressas väl. Gelatinet upplöses blad för blad i kokande vatten i en liten kastrull. — Grädden vispas till hårt skum, det hackade apelsinskalet, saften och sockret nedröres däri och sist iblandas varsamt, men nogsamt det något avsvalnade gelatinet. Massan upphålles i vatten-sköljd, sockerbeströdd form, som ställes på kallt ställe 2—4 tim. När blanc-mange'n skall stjälpas upp, doppas formen ett ögonblick i varmt vatten. Garneras om så önskas med apelsinklyftor.

Köttfärstimbäl med jordärtskockor (för 6—8 personer). 1 lit. jordärtskockor, vatten, salt. — *Färs*: 300 gr. malet oxkött, 150 gr. malet färskt fläskkött, 250 gr. kokt potatis, 4 msk. ljust stötbröd, 1 ägg, omkr. 3—3½ dcl. mjölk, salt, peppar. — Ärt-

NÄR MAN SKÖTER SITT HEM UTAN JUNGFRU. AV FRU DISA

DÄ MAN ÄR SIN EGEN HEMSKÖTERSKA, är det verkligen en stor fördel att ha sitt sovrum mot öster, åtminstone under vår, höst och vinter. Solen eller solrodnaden lockar och tvingar en då att lättare stiga upp, än om sovrummet låge mot ett annat väderstreck. Och man har svårare att med gott samvete advocera sig till ännu en eller annan kvarts dåsande Nirvana i den sköna bädden om än energi och ambition till trots, man möjligen någon gång skulle falla för frestelsen att betrakta sitt hemvårdarinnekall med litet trötta eller modstulna blickar. Ty detta senare kan hända både den bästa och mest idealiska husmoder, hon må nu vara en sådan som har en eller flera hembiträden till sitt förfogande eller hon må av smak eller nödtvång ha valt att i sin egen person förena såväl en husmors som en ensamjungfrus skepelse och arbete.

Av vilken anledning undertecknad har valt att sköta sitt hem och sitt hushåll ensam och utan en eller ett par tjänarinnors hjälp kan vara likgiltigt. Blott så mycket kan upplysas, att då för något år sedan tvenne behagliga och pålitliga jungfrur lämnade mig efter respektive två- och treårig tjänst, blev bekantskapen med den nya tidens "utexperimenterade" hembiträdesväsen sådant, att med fog kunde påstås att "spåren förskräckte". Mitt experiment blev att sköta mitt för tillfället blott av tre personer — make och en vuxen son — bestående hushåll ensam. Försöket utföll lyckligt, delvis tack vare, att i den sju rum stora villan fanns både värmeledning, elektriskt ljus, m. fl. elektriska hushållsapparater. Och när den äldre, tidvis å annan ort förlagde sonen besökte hemmet, kändes ej något nämnvärt besvär av det litet ökade arbetet.

Det faller av sig självt, att en plan måste uppgöras för att inte alla i ett välkött hem förekommande arbeten skola råka i inbördes kollision eller jäktas igenom. Här om någonsin gäller den

skockorna skrapas och läggas, allt efter som de bliva färdiga i vatten tillsatt med litet ättika. De kokas sedan nått och jämt mjuka i lätt saltat vatten och få avrinna. — Färsen beredes på vanligt sätt, varvid iakttages att den rivna potatisen skall vara fullständigt kall när den iblandas samt att stötbrödet fått svälla en stund i mjölken. En tämligen stor form smörjes med smör och i botten lägges en tredjedel av färsen; därpå kommer hälften av de i tjocka skivor skurna jordärtskockorna och sedan åter ett lager med färs och härpå resten av ärtskockorna. Överst lägges sista tredjedelen av färsen. Över formen lägges ett lämpligt lock — t. ex. ett gryt- eller kastrullock, om formen saknar eget lock — och timbalen gräddas i vattenbad i ugn eller på spis omkr. 1½—2 tim. Puddingen uppstjälpes och serveras med den sky som bildats i formen, vilken sky avredes med ½ msk. smör, sammanrört med 1 msk. mjöl, varefter säsen spådes med något av spadet från jordärtskockorna.

Enkel fruktpudding (för 6 pers.). 1 hekto torkade äpplen (el. 1 knapp lit. färska), 1½ hekto katrinplommon, 1—2 ägg, 2½ dcl. gräddmjölk, 1½ dcl. stötbröd.

Äpplena och plommonen sköljas och vattenläggas under några tim. De få sedan koka tillika med sockret i samma vatten, vari de fått svälla. Plommon urkärnas, stenar knäckas och kärnmandlarna hackas. Ägg och mjölk vispas tillsammans, och stötbrödet ilägges och får svälla. När fruktmoset avsvälnat, iröres det övriga, varefter massan fylls i en smord, brödbeströdd form eller stekpanna och gräddas i ej för het ugnsvärme. Puddingen kan uppstjälpas och serveras halvvarm med enkel vaniljsås eller grädde.

Varm citronsuppa: 2 lit. vatten, saften av 2 och det rivna skalet av 1 citron, 1 dcl. socker, 1 rågad msk. potatismjöl, 1—2 äggulor, 1 dcl. tjock grädde. — Vattnet och den utpressade citronsaften får ett uppkok. Avredes med potatismjölet, utrört i litet kallt vatten. Sockret, som rörts med äggulorna vispas i den från elden avlyftade soppan och det rivna citronskalet tillsättes. Soppan får under kraftig vispning sjuda över elden, varefter den slås i sopp-skålen över den vispade grädden.

"Maränggäsar" äro vetebrodsskivor, vars en sida doppas i grädde och beströms med litet socker. De beläggas med skum av de vispade äggvitorna, blandat med socker, och införes på plåt i ej för stark ugnsvärme.

gamla satsen att "övning gör mästaren". Årets trehundra- och sextio dagar utgöras som bekant av omkring 60 sön- och helgdagar — s. k. vilodagar — och de återstående 305 dagarna bliva således, eller borde bliva, arbetsdagar. Av dessa arbetsdagar utfalla en del som *stök dagar*. Att dessa senare må bliva så fåtaliga som möjligt, bör vara en verkligt duglig och administrativt begåvad husmors strävan. Ty stök, och ett olämpligt tillstånd och oskött stök, är något av det mest ledsamma och vantrivsamma som existerar i ett hem, huru fint, putsat och "på prick" än detta hem för övrigt må vara. Huru stök dagarnas antal skall genom rationellt ordnat arbete kunna förminska, och var och en av dem ändå ej alltid bliva genomgående tröttsamma och ledsamma, skall i ett annat sammanhang beröras. Vad genomsnittsarbetsdagen beträffar, har en sådan förut en gång i denna tidning varit grundligt beskriven med sina 12—14 timmar. Nu skall förtäljas huru det välplanerade arbetet på en stök dag höll på att totalt gå om intet på grund av "övriga omständigheter" som termen brukar lyda vid vissa bokslutsberättelser. Att dagens arbetsresultat dock blev glänsande, berodde här på lyckliga omständigheter, trogna och goda grannar med mera sådant.

Allt nog, det var en vacker, solig och lätt blåsig höstmorgon — en riktig idealisk byk- och torkdag, som dagen också var ämnad att bliva.

Förliten Eder icke på furstar!" lyder en mycket gammal uppmaning. — Med en något djärv travestering borde det numera i stället heta: "Förlita Eder icke på tvättfruar och världens väldiga." Ty man behöver ej alls anses vara servil eller orättvis, om man vågar påstå, att när en furste *lovat* en sak, så *håller* han den också. — Ej så min hemsköterskefru, vilken förut ofta varit mig ett acceptabelt stöd när så behövts. Här stod jag nu denna höstdag nära klockan nio på morgonen och väntade fäfängt sedan en timme min utlovade tvätthjälp, vilken var sedan ett par veckor beställd, eller rättare sagt, hade själv bestämt och utfäst sig att komma var fjärde tisdag mellan 8 på morgonen och 6 på e. m. i och för hemmets månatliga tvätt. Själv hade hon deklarerat, att hon för sin del ej brydde sig om eller behövde strickt efterleva den lagstadgade åttatimmarsarbetsdagen, utan ville ha sitt åtagna arbete undanstökat på dagen, d. v. s. kläderna färdigtvättade, sköljda och upphängda till klockan 6 på e. m. samt därefter tvättstugan uppsnyggad. Ty frun i fråga var en duktig, rask och ordentlig människa, som förut alltid gjort rätt för sig.

Nu den första tisdagen i oktober strejkade hon, med eller utan biavsikt, får framtiden utvisa, och det får också bliva hennes ensak. Jag gick emellertid omkring i hemmet och uträttade med en annars esedvanlig lamhet mina mångahanda sysslor. I köket stod sedan en timme en inbjudande kaffebricka dukad för att tvättfrun genast skulle få sin varma välkomsthälsning och ej behöva vänta med kaffe och gröt till hemmets ordinarie frukosttid. Klockan slog 9 och samtidigt ringde det i telefon. En gäll och litet läspande flickröst svarade på mitt något avmätta hallå — jag var ju nu litet förberedd på vad som komma skulle.

"Fru Kanborg hälsar att hon inte kan komma till frun i dag för hon är bortbjuden."

I första ögonblicket stod jag undrande över namnet — människan hade förut hetat Johansson, åtminstone i september och mig hade hon bett att kalla sig för Amanda!

"Men hon kom väl ihåg att hon lovat att komma hit i dag; varför har jag då inte fått återbud förr så att jag kunde ställt på annat sätt?" frågade jag och försökte göra rösten lugn — jag var verkligen litet upprörd.

"Ja, det är en sak, som jag inte har reda på, men en släkting har födelsedag och mamma skall dit på lunch och kaffe", kom det litet förnämt med ett skarpt "t" och "che"-ljud på det utländska or-

det. — "Och mamma hälsar och säger, att hon kan inte komma någon annan dag i veckan heller, för hon skall till ingenjör Hjelm, som skall ha två stora middagar och där skall mamma servera och så sedan —"

"Får jag tala vid mamma själv", avbröt jag ordflödet.

"Mamma har gått till trädgårdsmästare Borgman för att köpa blommor till födelsedagen" upplyste dottern, vilken var 18 år och som för närvarande ingenting annat gjorde än väntade på att enligt tetiden med att läsa i kronas böcker. Att hjälpa den strängt upptagna modern eller söka sig en tillfällig plats under tiden, föll ej den värda unga dammen in, och ej heller den i detta fall svaga modern. — Efter ett kort men hövligt adjö hängde jag upp luren.

Långsamt gick jag till köket och satte mig ned framför kaffebriken, där min tvättfrun redan för en timme sedan skulle ha druckit sitt kaffe — för att sedan en god stund arbeta i tvättstugan.

I tvättstugan, ja! Där hade kanske i detta nu elden slocknat under bykkitteln, denna eld som jag tänt redan klockan ½8 för att vatnet skulle vara tvättvarmt när arbetet skulle börja. Och där låg sedan gårdagens morgon kläderna i sin tids- och arbetsbesparande tvättsats och till råga på oturen var tvätten en mån större än vanligt i det att utom månadens ordinarie gångkläder, tre par lakan, fyra dukar, ett dussin servetter, två à tre dussin handdukar etc. även medtagits ett par sängtäcken, tre garderobslakan och ett par sommargardiner. Dessutom var maten färdig eller förberedd för hela dagen — en riktigt sannskyldig tvättfrudags-matsedel: frukost: köttbullar och potatis; middag: kokt, salt kött med rotmos och därpå fruktsoppa; allt klappat och klart för värmning och servering.

Villrådig funderade jag hit och dit. Skulle jag telefonera till staden efter min "finhjälp" och fråga henne om hon vore villig att hjälpa mig? Eller skulle jag låta kläderna ligga tills i morgon och stiga upp extra tidigt för att hinna tvätten på dagen? Eller skulle jag börja genast och kanske hålla på i tvättstugan till kl. 8—9 på kvällen? Egentligen var intetdera perspektivet lockande; morgondagen var för övrigt planerad för andra sysslor.

Nu ljöd åter en telefonsignal. Kanske tvättfrun kommit på rättare tankar och ville komma! — Så var emellertid ej händelsen utan det var min goda vän Anna Hjelm klingande röst, vilken nästan smattrade av frisk livslust.

"Skynda dig Disa att sluta ditt arbete! Jag får bilen hela förmiddagen och gör i ordning smörgåsar och kaffe på termosflaskan och så ge vi oss i väg ut i hela vida världen, eller åtminstone till Drottningholm.

Jag avböjde tacksamt vänligheten och förklarade hur jag hade det.

"Jaså, är det på det viset! Då ringer jag till syster på Alderdomshemmet och ber henne taga med sig tre gamla och sätta sig i bilen; det blir bara att laga i ordning två termosflaskor i stället för en. Och sedan kommer jag genast och hjälper dig med byken."

"Du!" — Jag måtte ha låtit mycket tvivlande på hennes byk-kapacitet.

"Ja, just jag och ingen annan", kom det hurtigt och bestämt. Man är väl inte herrgårdsmamsell och utexaminerad sjuksköterska utan att det finnes några praktiska kunskaper bakom! Adjö på en stund!"

Och inom 20 minuter stod den mycket avundade och som mycket bortskämd ansedd fru Anna Hjelm i mitt kök, iklädd kort bomullsklädnad, vaxduksförkläde, tjockbottnade kängor och en mollduk knuten över håret.

Och det blev genast tvätta av så det förslog. Min väninna såg ut som om hon aldrig i livet gjort annat än stått framför en ångande tvättbunke med

Watzins & Watzins

Svavelhårvatten & Svavelpomada
förläna en yppig hårväxt samt äro de effektivaste medel mot mjäll, hudutslag och vissa ekzem.

Uppfinnaren av Watzins Svavelhårvatten och Watzins Svavelpomada med sin familj, varav sanningen om dessa preparaters goda verkningar bevisas.

Att här av mig fotograferade personer tillhöra förenämnda familj samt att deras hår är äkta och naturligt intygas.
Stockholm den 6 Dec. 1920.

Sjöbe Malmberg
Fotograf, Barnhusgatan 6

Tillverkare:

HENRIK GAHNS AKTIEBOLAG, UPSALA.

Kungl. Hovleverantör.

Gyllenhammars
HAVRE-MUST
Mot Blodbrist och Nervsvaghet.
För åldringar, vuxna och barn.

Vår mycket omtyckta
"3/4 kg. ask"

Choklad
Konfekt
Marmelad

endast
5 kr.
per ask.

till landsorten fraktfritt 5:80 kr. pr. ask rekommenderas.

PERCY F. LUCK & Co.

LYONS

THE
är alltid bäst.

I parti hos:
Aktiebolaget **AHLBERG & BRENNER**
Stockholm.

I minut hos:
John A. Petterson, Götgatan 13, Sthlm.
Knut Spira, Flemminggatan 17, Sthlm.

Hurra!
Nu har mamma
tvättat min klän-
ning med

Gumanns Flingor

Varje familjeförsörjare bör bereda sina efterlevande

Pension i

ALLMÄNNA ÄNKE- OCH PUPILLKASSAN

— Grundad 1784 —

Prospekt portofritt på begäran, varvid denna tidning bör återopas.

STORKYRKOBRINKEN 11 - STOCKHOLM

såplödder högt på sina vackra, kraftiga armar. Och vi tvättade en gång och två gånger, vi kokte och vi sköljde och vi vredo kläder. Innan klockan var slagen ett, fladdrade redan bländvita lakan, sängöverkast och dukar i den faiska blåsten. Efter ännu en timme kommo servietterna, gängkläderna, näsdukarna och de få örngåtten upp. Efter denna andra hängning satte min charmanta tvätt-hjälp händerna i sidorna och naturtroget härmande en förnärnad "proletärtyp" frågade hon högt och ljudligt: "Är det ingen kafferast i det här arbetslaget?"

"Kaffet! Det hade jag i bådas vår arbetsiver alldeles glömt bort.

"Seså, söta du, koka gott kaffe så skall jag under tiden se till att handdukarna koka i grytan och ordna med den lilla randtvätten."

Jag kokade kaffet på min elektriska kaffekokare, och det dröjde ej länge förrän vi båda tvättgummor sutto mitt emot varandra vid ett riktigt inbjudande kaffebord i köket och drucko den bruna, doftande nektarn i stora tekoppar. Och till kaffet vankades ostsmörgåsar och reelt dopp. Ty det är då ett som man kan förstå, att vid byk fordras det gott och starkt kaffe i stora koppar och rikligt med dopp.

Min väninna strök tillbaka sin mollduk, och det mörka, lätt gråsprängda håret burrade fram kring panna och tinningar. Jag skrattade till.

"Hör nu Anna, vet du av att du bykar och hänger kläder med äkta pärlor och briljanter i örnen?"

"Nå än se'n då? Det är ju ingen mer än du som ser galenskapen, och alla barn i början; jag glömde alldeles taga bort dem när jag i brådaste rappet klädde om mig. Men det vore ju värre om de sutto på händerna! —

"Apropos händer, så skall du ju på stor middag i dag. Hur skall du nu bära dig åt för att få dessa presentabla till dess?" frågade jag ej utan en viss liten ångslan.

Vi lade båda våra litet illa medfarna händer på bordet och synade dem; de voro verkligen något svullna och fulla med månghundrade mer eller mindre djupa fåror.

"Prat! Middagen är lyckligtvis inte förr än klockan sju, och klockan är ju inte halv tre än. Och våra händer bli lena och fina igen, om vi genast vi slutat tvättningen ingnider dem med citronsaft eller ren ättika och sedan efter en kvart arbetar in litet lanolin eller annan god hudcrème. — Men kom nu, så skölja och vrida vi upp handdukarna, som jag tog ur grytan och lade i bassängen medan du kokte det härliga kaffet! Du skall få se, att kanske också de hinna torka innan kvällen, tack vare blåsten. Lakanen och dukarna äro redan torra."

När klockan slog halv fyra, hade vi slutat arbetet; tvättstugan stod städad, och elden var slocknad under pannmuren. När vi burit in klädkorgen, fylld med ordentligt hopvikna kläder, vilka doftade av renhet och friskhet, började jag först på allvar att tacka min goda vän för den storartade hjälpen. Men hon slog ifrån sig med bägge händerna.

"Nej, kära du, prata inte om det här mera, så är du snäll! Men innan jag nu springer hem för att litet se om mitt eget hus och prata med barnen, som nu böra vara komna från skolan, vill jag låna din telefon. Jag vill nämligen hoppas, att vår omdöpta fru Kanborg nu är återkommen från sin lunch för såvida hennes man skall få någon mat, när han kommer hem klockan fem. Ty den fina telefonväntande dottern lär nog inte möda sig med sådant arbete! Jag har emellertid några ord att säga min goda fru Kanborg."

Fru Kanborg mått ha återkommit, ty där jag satt i köket och gned in mina tvättrynkiga händer med en citronskiva, hörde jag min väninnas klara röst utan att precis uppfatta orden. Hon kom så tillbaka och började energiskt rulla samman sitt vaxduksförkläde.

"Se så, nu är det gjort! Det var riktigt skönt att för en gång få säga ut sin mening så den be-

Tänk på Blomsterfonden!

- Steinway & Sons -

**Lundholms
Pianomagasin**

Stockholm

Jakobsbergsgatan 39

Göteborg

Malmö

CAP
Praliner
ytterst delikata

- Alltid lika frische och ungdomlig
- Ja, crème amoureuse ö Idols övriga
skönhetsmedel ha en förunderlig
verkan.

Även direkt från fabriken.

Släktforskning

i svenska och utländska arkiv ut-
föres av

Kyrkoherde H. Södersteen,
Askersund.

**VITRUMS
FERROL**

är det kraftigast aptitgi-
vande och mest stärkande
av alla moderna organiska
järnpreparat. Synnerligen
lättsmält föredrages det av
den ömtåligaste mage. Vid
blodbrist och svaghet av
största verkan. Dess ange-
näma smak gör att det med
lätthet tages av såväl barn
som vuxna.

Tillverkas å

**APOTEKET VASENS DRUG-
HANDELS LABORATORIUM
STOCKHOLM**

Originalflaskor om 500 gram.
Finnes å alla apotek.

Singer

inbjuder till deltagande i en avgiftsfri

Kurs i stoppning
å symaskin

och praktiskt bruk av maskinens apparater, som användas med början

den 24 Januari

Upplysningar och anmälan om deltagande i våra affärer:

Hamng. 16. S.-tel 59 70. Riks 29 94
Kungsgatan 58. Sthlmstel. 158 83
Odengatan 63. " 233 12
Hornsgatan 52. " 303 37

Weydes äkta
Eucalyptusolja

är det mest verksamma medlet mot Reumatism, Gikt, Styvhet i lederna m. m. Erhålles i Parfym-, Färg- och Kemikalieaffärer

Weydes Tekn. Fabriks A.-B.
Norrköping

Intresserar Ni Eder för rationell matlagning? Om så är, så läs vår broschyr om

DEN NYA KOKMETODEN.

Broschyren erhålles gratis och franco från

JÄGERS ELEKTRISKA AKTIEBOLAG

Eskilstuna.

ALABASTER-TVÅL

överfet toalettvål med behaglig parfym

Alla damers favorit-tvål

TILLVERKARE:

GAMLA TVÅLFABRIKEN
TERNINGHOLM, MALMÖ.

Amarant Cold-Cream

Tillv.: A.-B. Oxygenol

gripes. Jag har nu underrättat fru Kanborg att hon inte behöver hjälpa mig vid mina båda mid-dagar."

"Men kära du, då blev hon väl bedrövd. Hon som alltid är så stolt och belåten att få komma i ditt hem! Och hur skall du hjälpa dig?"

"Ah skräp, serveringshjälp i s. k. stora hus är ingen svårighet att få! Och min snälla och duk-tiga husa hjälper sig nog gott med endast en hjälp, särskilt som hon då alltid får en liten uppmuntran efteråt. För resten kan detta bli en hälsosam varning för vederbörande. Man skall inte på ena sidan ha rätt att ogenerat bryta ett avtal för att gå bort på en förmiddagsbjudning. Jag sade vår värderade fru Kanborg rent ut, att jag ej ville riskera att bli utsatt för samma obehag som du blev i morse, och att jag hädanefter ej på något sätt ville inkräkta på hennes dyrbara tid till förfång för andra hennes äldre kunder."

"Men så ond och ledsen hon skulle blivit, staccars människa!"

"Stackars människa!" säger du. — Mannen, som ju är i vårt samhälles tjänst, har ju haft råd att strejka hela åtta månader, och strejkar fortfarande, men ändå få de bo kvar i bolagets trevliga bo-städer! Så vore det någon reson, så borde vi alla samhällets arbetsgivande fruar å vår sida vara so-lidariska gent emot hustrurna till dessa strejkande män, som ställa till så kännbara obehag och svi-dande fördyring för snart sagt hela vårt ej så lilla samhälle."

"Du är då inte rädd eller ängslig av dig!"

"Nej minsann jag det är, när jag vet och känner att jag har rätten å min sida. — Tror du att fru Kanborg skulle ha skickat mig återbud samma mor-gon, som hon hade lovat sig till mig? Nej du, det hade hon inte gjort! Men nu vet hon, att du sköter ditt hem utan någon jungfru och således utför ett arbete, som hon och hennes likar så djupt ringaktar, trots hur högt det än av dem ekonomiskt taxeras. Således var det här inte så noga att hålla ett givet löfte. Jag har kanske på sätt och vis nu brutit mitt avtal, men dock tre och fem dagar före respektive arbetsdagar."

Min väninna hade nu slutat sin energiska hand-tvagning med en halv citron och drog den varma cerisfärgade och hemstickade "jumpern" över sitt burriga huvud. Så sträckte hon fram högra han-den och sade:

"Och nu skall jag be att få min dagspenning; alldeles den samma som fru Kanholm skulle haft. Den går direkt till en barnkrubba, som jag är in-tresserad för. Ty det finnes verkligen ännu en hel del ordhålliga och präktiga hjälpfruar, som äro glada att, när de gå bort på sitt arbete, kunna med lugn få lämna sina små i gott förvar hos en god och lugn syster inom en krubba."

I dörren kom ännu en glad nick och ett tillrop: "Och kom ihåg, att jag gärna en dag varje månad står till din disposition. Jag känner att tvätt, sköljning och hängning är en långt nyttigare gym-nastik än tennis!"

Spalten om böckerna.

STRAX FÖRE JUL PÅBÖRJADES FRÅN Albert Bonniers förlag utgivandet av C. J. L. Alm-quist's Samlade skrifter under redaktion av Fredrik Böök. Hela arbetet kommer att omfatta ej mindre än 32 band och är den första verkligt fullständiga upplagan av den snillrike romantikerns, den skarp-synte realistens och originelle tänkarens verk.

Allt vad Almquist skrivit är naturligtvis ej med-taget, men ett lämpligt urval av hans hittills otryck-ta alstring har infogats.

De redan utgivna delarne upptaga Törnrosens bok med Jaktslottet, Hermitaget, Vargens dotter, Hin-den och Drottningens juvelsmycke samt åtskilligt annat, däribland avhandlingen Den svenska fattig-domens betydelse, som i fråga om genial uppfatt-ning av den svenska folkkaraktären söker sin like i vår litteratur. Det skulle då vara Heidenstams Svenskarnes lynne, som i sin slående karaktäristik kan uppställas till jämförelse.

Både som människa och diktare står väl Almquist som en av de allra märkligaste gestalterna i svenskt kulturliv. Hans svängningar mellan den högsta sub-limitet och de naivaste stämningar, hans snillrikhet å ena sidan och bisarreri å den andra, hans utma-nande mod och sensitiva känslighet, mystiken som

Hur han myser, Lillebror!
Skälmen i hans öga bor!
Men så har han också fått
Svea Växt, som är så gott.

Svea Växt — lika omtyckt som välkänt
GARANTIMÄRKT

Olycksfall- och sjuk-
Skadestånds-
Automobil-
Motorcykel-
Glas- o. Vattenskade-
försäkring.
Försäkrings A.-B. NORNAN, Göteborg.

Om en moder vill se
sitt barn växa och frodas
bör hon obetingat hålla sig till det välkända
NESTLÉ'S BARNMJÖL

Erfarenheten visar, att detta smältes ovanligt lätt och gärna tages av barnet, som från dag till dag tilltager i vikt av sin Nestlé-soppa, bevaras från magsjuk-domar och hudutslag och oavbrutet befinner sig väl.

JAMAICA
BANANER
FRUKT OCH MAT.
MEN DE MÅSTE VARA MOGNA

Recept gratis!

Tillskriv

The Banana Company A.-B.
Norrandsgatan 16 - Stockholm.

VICTORIAS
LAVENDEL TVÅL
FÖRNÄMSTA I SVERIGE

Vikingkrämen ger högsta glans med minsta arbete. Den smetar och klibbar ej som andra putsmedel och efterlämnar ingen tjock, hårdnande, läderföroreande beläggning utan utbreder sig ytterst tunnt, varigenom lädrets struktur och smidighet bevaras. Vikingkrämens fullt vetenskapliga, för lädrets konservering och vård avpassade sammansättning förhöjer väsentligt skodonens hållbarhet.

Industri-Aktiebolaget VIKING, Örebro
Kungl. Hovleverantör

Aluminium kokkärl äro bäst och billigast i längden.

Rosta ej, flisa sig ej som emalj, äro ej hälsofarliga och behöva ej dyr årlig förtenning som kopparkärl, prydliga, spara bränsle, låta att hålla rena.
Köpas bäst hos Specialaffären Aluminium Kompaniet, Anker & C:o Mästersamuelsgatan 9 (mitt emot Röda Kvarns utgång), Stockholm. Rikst. 15 25. Till landsorten fraktfritt pr efterkrav. Sthlm tel. 23 142.

Av SANGALLA the

rekommendera vi våra kända märken

“PEKOE SOUCHONG”
“IMPERIAL”
“ORDINARY”

i originalförpackningar.

PERCY F. LUCK & Co.

Svenska Dagbladet

Sveriges största och bästa tidning.
Den bildade publikens organ.
De främsta författarnes forum.

NATIONELLT OCH KULTURELLT LEDANDE

Svält ej

Edra krukväxter. De leva ej enbart av vatten. Giv dem Plantagen, ett på vetenskaplig grund sammansatt konc. växt-närings salt. Erhålles på bleckburkar hos Frö-, Blomster-, Färg- och Kemikaliehandlare.

KINAMAGASINET

specialaffär för Kinesiska varor: Handvävda Siden, vita och randiga Tvätt-siden, Råsidan 3:— mtr., Textilier, antikt porslin m. m. Obs! Äkta varor extra låga priser. Regeringsgatan 43, 1 tr., Stockholm. Riks. 30 86.

ligger som en nattblå slöja över hans idévärld — hur svenskt är ej allt detta just genom sina motsättningar.

Den nutida läsaren, för vilken Almquists diktning endast är ett dunkelt begrepp, skall överraskas av de många moderna tankar och synpunkter, som ligga innängda i hans skildringar; de sociala problem eller etiska frågeställningar vårt samhälle nu brottas med trädde redan för ett sekel sedan inom gränsen för hans synfält, och vad hans storhet som fantasirik diktare beträffar är han en Aladdin, i vars turban ingivelsens härliga frukter oavbrutet falla.

E. H—N.

Ett vackert och lättsytt nattlinne.

HÄR OVAN SYNES NUMRO TRE I SERIEN av lättsydda underkläder. Detta nattlinne är sytt i kimonomodell med kort ärm och garnityret är här liksom på de två föregående plaggen en picot, som den händiga hemsömmerskan själv virkar i tyget. Mönstret till detta enkla och klädsamma nattlinne har liksom de i slutet av föregående år avbildade övriga plaggen ställts till Iduns disposition av fru B. Lidbäck och kan erhållas, om Ni insänder 60 öre till Mönsteravdelningen, Iduns Redaktion. Sthlm.

IDUNS FÖLJETONG.

(Forts. fr. sid 67.)

»Vi kunna ju fråga advokaten Marini, som har att göra med skatteinbringningsmål; han måtte väl veta det. Jag skall skicka Giulietta.»

»Ja, gör det.»

Hon gick, utan att ha lagt märke till något. Andrea hade lugnat sig litet vid tanken på, att Lucia skulle komma snart, att det var oförnuftigt att begära, att hon skulle vara i salongen klockan halv tio. Han längtade ännu efter att se henne, men hans längtan var mindre plågsam. Han trummade en marsch på fönsterrutan och tänkte på det ett ögonblick, då hon hade bett honom att icke kyssa henne, emedan hon älskade honom, och han, lydig som en gosse, hade släppt henne. Man måste älska henne på alla möjliga sätt, Lucia, hans Lucia, lidelsefullt, men med djup ömhet, med ungdomlig glöd, men på samma gång med respekt och vördnad. Å, han hade allt detta i sitt hjärta. Han skulle vänta lugnt, tills Lucia kom, utan farliga utbrott. Om Lucia också dröjde, skulle hennes älskare ej spränga dörrarna, slå sönder möblerna och porslinet, för att ge utlopp åt sin vrede...

Caterina kom tillbaka.

»Advokaten Marini säger, att uppbornsmannen träffas på sitt kontor mellan nio och tolv i dag.»

Flyglar, Pianon, Orglar fr. landets förnämsta fabriker. Försäljningsmagasin: Stockholm: Drottningg. 23, Göteborg: Arkaden, Malmö: Östergatan 28, Norrköping: Drottningg. 16, Gävle: N:a Kungsgat. 25.

Tänk alltid på **NORMANS** vid behov av Glas och Porslin. Tegnergatan 23. — Odengatan 41.

LEVYS LAVENDELTVÅL

kan icke överträffas.

Tillverkare: A.-B. ALBERT LEVY, MALMÖ.

Billiga o. bra äro VIKING-Sveriges Urma-kares A-B:s äkta Väckarur

Förnicklat fodral med mässingsboten. Stort mäs-singsverk. Kraftig väckning. Säljas under garanti av alla **Urmakare.**

Förståndig och behaglig slemlö-sning vid katarrer, bronkit, influ-ensa (förkyllning), astma, kramp-hosta, rethosta, etc. vinnes snab-bast och effektivast genom lung-medlet

TUSSIN

— Lagligt skyddat —

Då naturen själv i och för fördrivande av akuta sjukdomar be-gagnar sig av kroppens utsöndrin-gar, så måste varje tillvägagående, som understöder naturen, med nödvändighet bidra till sjukdo-mens botande.

Självklart är det fördelaktigare och större utsikt till bot att av-lägsna det sjuka slemmet än att inestänga det.

Tussin, välbeprövat sedan 20 år, är enkelt, naturligt och välgörande, rensar lungor och luftrör, då exempelvis ett segt slem sätter sig fast i lungan, som försvagats genom långvarig hosta. — Bruksan-visning medföljer.

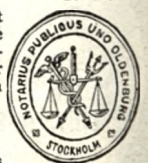
Pris: 5 kr. Räcker en månad. 14:e upplagan (70—75 tusendet) av broschyren "Om Tussin" sän-des jämte prospekt gratis på be-gäran.

"H. den 24.2.21. Jag har haft en ovärderlig nytta av Tus-sin och vill aldrig vara den för-utan. Har erfårit så glädjande resultat att jag ingen gång för-ut gjort liknande — och jag har likväl använt många slag under min sjukdom. Rekommenderar den till alla, jag tycker vara i behov av effektivt hostmedel, och önskar bara att den vore att till-gå å sanatorierna. Vad lindring det vore att erhålla i stället för den eviga Rosen och codein, som bjudes vid alla tillfällen och om-ständigheter. Med högaktning S. D."

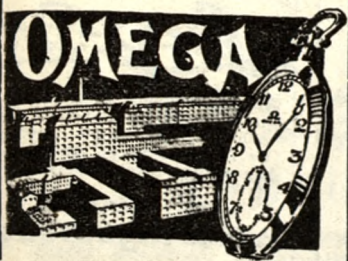
Originalbrevet till förestående utdrag har före-tetts mig, betygar Stockholm den 6 juli 1921.

Ex officio: Uno Oldenburg, Notarius Publicus

Fru HEDVIG LINDHOLM. Upplandsgatan 68, Stockholm.

OMEGA
Världsmärket bland fickur.
6,000,000 Omega-ur i bruk.

Kameras
och alla slag
Foto-artiklar
BEGÄR VÅR KATALOG N:o 13,
HUGO SVENSSON & CO
GÖTEBORG

FAMILJERÄTTSÄRENDEN

Äktenskapsförord. Boskillnads-
och äktenskapskillnads mål.
Boutredningar och arvskiften.
TESTAMENTEN

Advokattfirman

Andén & Staël von Holstein

Eva Andén. Mathilda Staël von Holstein
Lilla Vattugatan 14.

Riks 7576, 24488. Allm. 18336

Fyrtornets
Fiskbullar
Kaviar
Sardiner
RADHES ANJOVIS

i ostronsås, Kryddsill, Maljessill, Apil-
bitar, Vingasill, Rensad anjovis i dill,
Skinn- och benfri ostronanjovis.
Levereras i bleckkärl.
A.-B. Sveriges Förenade
Konservfabriker
GÖTEBORG Kungl. Hoflev.

NADCO
HEMFARGER
Hem För
a Garderob
Färgar
Säljes ALLT Säkert
Tvättakta. Färgar ej
händerna.

STARKYST
JÄLRESÄRMADRASSEN IDEAL
Prisbill. Hygien. Outsittl.
Priskurant gratis o. franko.
Obs. ! Stor prisnedsättning.
A.-B. RESÄR KARLSTAD

Rapid-Borax
Tillv.: A.-B. Oxygenol

»Än sedan?»
»Du hinner alltså fara dit före frukosten. På en timme kommer du dit och tillbaka igen.»

»Nej, jag far inte», sade Andrea efter någon tvekan.

Caterina teg; hon gjorde aldrig anmärkingar på honom. Hon tyckte, att han alltid hade rätt.

»Jag skall fara dit efter frukosten», tilllade han liksom för att förklara sitt uppförande.

»Som du vill», sade Caterina, utan att göra honom uppmärksam på, att han då ej längre kunde träffa uppördsmanen.

Andrea blev ånyo otålig. Det retade honom att se Caterina stå där kapprak framför honom. Det såg ut, som om hon väntade något, ville fråga honom om något, begära förklaring...

»Hör på, Caterina, gå in i sängkammaren efter min skrivportfölj. Jag har några mycket angelägna brev att skriva.»

Hon avlägsnade sig åter med sina rytmiska steg, som snuddade lätt vid golvet. Lucias dörr öppnades, och hon inträdde: Andrea ilade emot henne, blek av glädje över att få återse henne. Men han stannade besviken. Bakom henne kom Alberto. Andrea hälsade kallt. Hela hans sköna plan att betrakta henne länge och innerligt, hade gått upp i rök.

»Är du inte ute i dag?» frågade Alberto dumt.

»Nej.»

»Mår du kanske inte bra?»

»Jag mår alltid bra. Jag är vid dåligt lynne.»

Lucia betraktade honom, liksom frågande, Hon såg bedårande ut i dag med sina stora, av mörka ringar omgivna ögon och sina bjärt röda läppar, som skarpt framhöllo ansiktets blekhet. Hon hade en smäktande och utmanande min som en kvinna, vilken älskar, är älskad och har behov av att säga det och höra det. Med ett lidelsefullt, förtyvlat ögonkast bakom Albertos rygg uttalade de sina känslor. Han hade slagit sig ner mitt emellan dem, halvliggande i en länstol, tydligen besluten att ej gå sin väg. Då Andrea såg honom sitta där så liknöjd, kände han, bara för kontrastens skull, en omotståndlig längtan att säga till Lucia, att han älskade henne. Säg det till henne bara en enda gång, viska det i hennes öra som i engelska parken; en enda gång, och han skulle ha varit nöjd och gått sin väg, lugn och lycklig. Men han ville nödvändigt säga henne det; han hade ordet på läpparna, och det såg ut, som om Lucia läst det, ty hennes uttryck hade ett uttryck av spänd, extatisk väntan. Alberto gäspade, sträckte sig, försökte andas djupt för att känna efter, om han var täppt i bröstet, hostade lätt för att klara strupen.

(Forts.)

Kvällar på parkett.

På K. teatern blev Mozarts odödliga mästerverk "Figaros bröllop", när det nu återupptogs med nya dekorationer och till största delen ny rollbesättning, en obestridd publiksuccés. Också var föreställningen mönstergill. Fröken Greta Söderman var naturligtvis både sceniskt och vokalt en charmant Susanna. Fru Larsén-Todsen återgav grevinnans parti fulländat. En ung debutant, som väckte stora förhoppningar var fröken Gertrud Pålson i Cherubins roll. Hr Benktander som Figaro hade visserligen goda röstmedel och en vacker apparition, men tycktes ännu icke fullt behärska sina resurser.

De nya dekorationerna voro mycket läckra i färgen och dyrbara, utan att därför prunka med ett överdåd, som bara skulle kunnat tjäna till att leda uppmärksamheten från verket.

E.

F Pauli's
OVICULA
(ägg)-tvål
mild
behaglig
uppfriskande

DET EKONOMISKA HUSHÅLLET

MUSTADS VÄXT-MARGARIN
SPECIALITE: "BÄSTA VÄXT"

MUSTADS GRÄDD-MARGARIN
SPECIALITE: "SOLO-GRÄDD"

VILAR PÅ MUSTADS MARGARIN

Ärade Husmödrar!

Prova
Svenska Kexfabriks Aktiebolagets, Märsta,

Varumärke
Örnen

utmärkta kex, biscuits, kaffebrödsblandningar från 5 till 10 kr. per kg., Wafers (Rån) från 6.50 per kg. Märstaskorpor, etc.

Bästa ersättning för småbröd.

Finnes hos varje välorterad handlande i landet.

Tapetkompaniet
levererar Eder

TAPETER

till lägsta priser. Största sortering av in- och utländska kvaliteter. Rekvirera prover genast. Riks 99 05. Allm. 133 20. Katarinav. 7, Sthlm. (Vid Slussen.)

KIKHÖSTA "SODERSIN"

Botar sjukdomen på högst 10 dagar och kräkningarna upphöra genast. Intet månads långt nattvak mer. — Dr J. Carlson, Krödshered, skriver: "Använder "Sodersin" i stor utsträckning och med utmärkt resultat. Ett tacksamt exempel kan nämnas: Godsägaren Ellef Ringnes jr., som har 3 barn, vilka äro behandlade med läkemedlet, har anmodat mig om att för sin räkning utdela 100 flaskor till obemedlade."
(s) J. Carlson, distriktsläkare.

"Sodersin", känt sedan 20 år i de latinska länderna, infördes i fjol i Skandinavien och uppnådde på några månader en försäljning av c:a 10,000 flaskor. Begär "Sodersin" på Edert apotek.

KÖLDEN angriper

hyn och gör huden spröd och sträv. Huden bör därför metodiskt masseras med en god crème som neutraliserar köldens och ruskvädrets skadliga inverkan. Vakta Eder emellertid för att använda dåliga och olämpligt sammansatta crèmes och puder, ty dessa fördärva huden i stället för att läka den. Ninon Crème innehåller för huden synnerligen välgörande ämnen och framstående hudspecialister hava konstaterat att

NINON CRÈME LÄKER

och häver narighet och hudlöshet på mycket kort tid, gör huden mjuk och smidig, borttager rynkor samt hindrar uppkomsten av finnar och andra hudsjukdomar. Ninon Crème uppsuges helt av huden, efterlämnar ingen fettglans, giver näring åt hudcellerna samt återskänker huden dess ungdomliga smidighet. Ninon Crème tillverkas av Hylin & C:os F.-A.-B., Stockholm, och försäljes överallt till kl. 1:— pr tub. Ninon Crème är oumbärlig för alla damer med

ÖMTÅLIG HY

Rydborgs Blandning

Detta kaffe rekommenderas särskilt för god och fyllig arom.

PERCY F. LUCK & Co.

Gammal, ypperlig huskur mot grått och missfärgat hår är

ÄKTA VALNÖTSDEKOKT

VÄLGÖRANDE — EFFEKTIV — OSKADLIG
Tillv. av leg. apotekaren Fru S. Hellström, Apoteket Svanen, Ramnäs.
Pris per flaska 3: 50 + låda och porto.

Sydsvenska Kredit Aktiebolagets ställning den 31 dec. 1921.

Tillgångar:	Skulder:
Kassabehållning	Aktiekapital .....
Obligationer	Reservfond .....
Fastigh. o. inventarier	Dispositionsfond .....
Reverser mot säkerhet	Pensionsfond .....
Växlar	Depositions- och Kapitalräkningar .....
Kreditiv- och löpande räkningar	Sparkasseräkning .....
Hos inhemska banker	Giro- o. Löpande räkn. .....
Hos utländska banker för egen räkning	Postremissväxlar .....
kr. 5,524,337: 38, för andras räkning kr. 6,152,289: 03	Till inhemska banker .....
A andra räkningar	Till utländska banker .....
kr. 359,172,268: 69	Av utl. banker insatta .....
	A andra räkningar .....
	kr. 359,172,268: 69

Herbas Fotkur

är det förnämsta medel för fötternas vård. Verksamt mot ömma och svullna fötter, liktornar, valkar, ledknölar, kylskador, nageltrång, fotsvett o. d. Pris pr sats Kr. 2: 50. Säljes pr post-förskott + porto från
VARULAGRET WASA,
Kemikalieavd.
Stockholm 2.

Begär "PELLERIN"

så får Ni det bästa!

Växtmargarin:
"Extra Växt"

Gräddmargarin:
"Högsta märket"

Detta märke på varje förpackning — en borgen för högsta kvalitet

samt även i en tidning bidragit med små enkla råd och recept av egna kompositioner. Nu önskar jag så livligt, att några månader, eventuellt längre, få komma till Frankrike för att få litet kännedom om gastronomiens finesser i detta land och även få sätta mig in i husliga förhållanden därstädes. Finns det någon som vill giva mig upplysningar om hur detta skulle låta sig göra, möjligen även adresser och kostnader, eller möjligen ett annat råd i saken. Är något kunnig i franska och engelska. "Vetgirig."

Svar. Vi ha hört oss för hos flera personer, vilka äro väl inne i allt vad som rör franska förhållanden, och de förklara alla att det är oerhört svårt för att inte säga omöjligt att just nu bliva mottagen vare sig som huslig hjälp eller ens som betalande elev i Frankrike. Vårt råd är därför, att om ni önskar inhämta några franska gastronomiska finesser, söka Er in som betalande elev i något av de större restaurangköken i Stockholm. T. ex. Opera-källaren, Rosenbad, Grand Hotel, Anglais, i vilkas kök franska köksmästare föra spiran!

Fråga. Undertecknad har synnerligen god lust för sjukvård. Har tänkt söka inträde som elev vid något av statens hospital. Önskar veta om man efter genomgången kurs får "syster-titel" även vid dessa sjukhus, som brukligt är vid länsläsarettens?

Fråga "åtta-klassist".

Svar. Efter fullt genomgången kurs får Ni givetvis också "syster"-titeln vid ifrågavarande vårdanstalter.

Fråga. Har som badgäst legat i Ronneby en sommar och fann denna idylliska plats så tilltalande, att jag gärna skulle vilja slå mig ned där till våren eller sommaren, men hur skall detta tillgå? Har flerfaldiga gånger annonserat efter en liten lägenhet, men aldrig fått något svar. Skulle möjligen någon Idunläsande Ronnebybo vilja hjälpa mig eller ge mig anvisning på någon vore ingen tacksammare än

Ensamstående äldre dam.

Svar. Annonsera i någon av ortens tidningar. Namnet på den därför lämpligaste tidningen får Ni veta om Ni vänder Eder till en annonsbyrå eller till ett större tidningskontor, varest annonsen förmedlas. I övrigt vädja vi till "Idunläsande Ronnebybor".

Fråga. Som jag är mångårig läsare av Idun och aldrig anlitat frågoavdelningen förr, undrar jag om Idun eller någon ur dess stora läsekrets ville besvara följande frågor: Finnes det här i Sverige eller utomlands någon utmärkt specialist för barnsjukdomar? Har någon med varaktigt resultat blivit botad för tarmkarr? Vilken kuranstalt i Tyskland eller annorstädes lämpar sig bäst för den som skall hålla diet för nämnda sjukdom?

Då jag rådfrågat många läkare, men med dåligt resultat, är detta mitt sista försök att vädja till Idun med dess stora läsekrets. Som jag ännu är ung och hoppas på bättring, bleve jag varmt tacksam för tillförlitligt svar.

Fru E—a.

Svar. Tillskriv Weisser Hirsch, den världsberömda Lahmannska kurorten, adress Dresden. Dr. Lahmann är nu avliden, men hans skapelse fortgår i samma anda som förut.

BREVLÅDA

RED: S BREVLÅDA.

Uppsalabo. Uppgiv Edert namn och adress skall nödiga upplysningar lämnas.

Monica. Duger ej.
Flere undrande. Författaren är dansk, bosatt i Holbæk.

KO ALFA KO ALFA KO ALFA KO ALFA

DET KAN EJ NOG OFTA UPPREPAS

ATT

Arboga ALFA KO Margarin

ÄR MARKNADENS FÖRNÄMSTA

SVENSKA MEDICINALVÄXTFÖRENINGENS
torkade blåbär, lingon, spenat, dill, sopprötter m. m.

Högsta kvalitet. Billiga, hållbara, lätta att förvara och enkla att anväta. Bären ge utmärkta soppor. Lingonen ge dessutom en god sylt. Sopprötterna ge med obetydlig fettinnehåll en välsmakande buljong. Utförlig beskrivning medföljer varje kartong. Finnas i varje välsorterad specialaffär.

OBS! Förekomma i minut endast i våra kartonger.

Förnämsta annonsorganet

för de centralare delarna av Skåne är

MELLERSTA SKÅNE,

som är det enda verkliga ortsgorganet för dessa trakter. Huvudredaktioner i Hörby och Eslov, lokalredaktioner i Höör, Tollarp, Löberöd, Vollsjo m. fl. större stationsambällden.

Vill Ni med Eder annons träffa den stora och köpstarka publiken, så annonsera i Mellersta Skåne. Uppmärksammat politiskt organ.

HERRAR LANTBRUKARE

Ni gör en god affär genom att köpa t. ex. 10 pkt "RATTUT" och utrota råttorna. Härigenom torde Ni bliva i tillfälle sälja 10 hl. spannmål, som eljest blivit uppätta av råttorna.

Pris Kr. 1.25 pr pkt.

BERNER & ZETTERSTRÖM,
Göteborg D.

Säljes å apotek, färg- och kemikalieaffärer samt specialaffärer på landet.

SOLO-KAFFE

AB. MALMÖ
KÄFFEKOMPANI

ÄR DET BÄSTA
SÅVÄR KAFFET

NYA PSALMER

Av Kungl. Maj: t medgivna att användas tillsammans med 1819 års psalmbok.

Tryckt med borgis antikva. Format 9x13½ cm.

MJUKT KLOTBAND 95 ÖRE.

För dem, som önska en behaglig, fullt klar och tydlig stilsort, vilja vi särskilt varmt rekommendera denna upplaga av Nya Psalmer. Det enkla, trevliga bandet och det enormt billiga priset — 95 öre för en bok på 176 sid. — gör och sitt till att vi kunna förorda just denna upplaga. Mtl.

A.-B. Evang. Fosterlands-Stiftelsens Förlags-Expedition,
Stockholm 3.

KOCKUMS

Emaljerade Grytor

Äro starkast och vackrast.

STOCKHOLM Försäljnings KONTOR GÖTEBORG
DROTTNINGGÅTAN 57 MAGASINSGÅTAN 23

KOCKUMS JERNVERK, KALLINGE

Babyutstyrslar.

Välsydda och bra modeller av bästa tillbehör .....

Lakan och örngott .....

Dopklädning och mössa ...

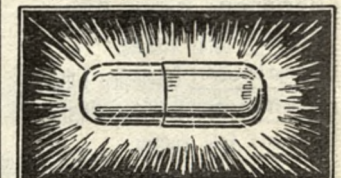
Bärmantel .....

Mönster medföljer varje kartong.

Röda Korsets modeller å Baby utstyrslar äro utarbetade i min ateljé.

Dagmar Jacobsons Vitvaru- och Linne-sömnadsaffär, Borås.

Rt 1406.

SPIECKERS SANOKAPSLAR

stärka nerv- och muskelsystemet, skänka ungdomlig spänstighet, levnadsmod och energi, samtidigt som de undanröja trötthet, sömnlöshet och svaghets-tillstånd. Finnas å alla apotek och drogaffärer eller expedieras efter rekvisition från undertecknade, portofritt.

Ask om 10 kapslar (för 10 dagars bruk) kr. 2.25.

Ask om 20 kapslar (för 20 dagars bruk) kr. 4.25.

Liten kur (5 stora askar) kr. 20.—.

Stor " (10 " " ") kr. 38.50.

Generalagenter för Skandinavien:

Harald Westerberg & Co.,
— Göteborg. —

LEVNADSTOLKNINGAR

GRATIS ÅT ALLA SOM SKRIVA GENAST!

Den berömda amerikanske astrologen Prof. Roxroy, har ännu en gång beslutat sig att utdela gratis här i landet från sitt kontor i Holland, såsom bevis på sin förmåga, ett antal provtolkningar.

Professor Roxroy är så väl känd här i landet, att han knappast tarvar någon introduktion från vår sida. Hans förmåga att tyda människors liv, vad avstånden än må vara, påstås vara aldeles otrolig.

I Augusti 1913 förutspådde han på ett tydligt sätt den stora krisen och underrättade alla sina kunder att en förlust i kungliga kretsar skulle år 1914 komma att drabba flertalet av Europas krönta huvuden.

Till och med andra, mindre ryktbara astrologer, bosatta i andra länder, hylla honom såsom deras mästare och träda i hans fotspår. Han utpekar för Eder vad Ni dugg till, och vad Ni bör göra för att lyckas här i livet, nämner Edra vänner och ovänner samt beskriver de goda och de onda perioderna i Eder levnad.

Hans tolkning av gångna, nu inträffande samt kommande händelser torde förvåna, men även hjälpa Eder.

Herr Paul Stahmann, en erfaren astrolog, bosatt i Ober-Nieuwsadern, Tyskland, skriver som följer:

"Det horoskop, som Professor Roxroy utarbetat för mig, är fullkomligt sanningsenligt. Det är ett med stor skicklighet och samvetsgrannhet utfört arbete. Då jag själv är astrolog, har jag kunnat kontrollera hans planetiska kalkyler och indikationer, och kan intyga att hans arbete är i varje avseende korrekt, och baserat på de allra nyaste principer."

Om Ni önskar begagna Eder av denna specialoffert samt skaffa Er en tolkning av Eder levnad, behövs Ni blott skicka Edert fullständiga namn med adress, jämte datum, månad och år, för Eder födelse samt Eder födelseort (alltsammans tydligt och klart skrivet). Nämn även om Ni tituleras Herr, Fru eller Fröken, samt angiv namnet på denna tidning. Pengar behövs ej skickas, men om Ni har lust så kan Ni bifoga Kr. 1:— (i Ert eget lands frimärken eller banksedel) för att täcka porto och kontorskostnader. Adressera Edert brev till ROXROY, Dept. 4707 B., 42 Emmastraat, Haag, Holland. Obs! Portot till Holland är 40 öre.

Crème o. puder

att användas vid skötsel av späda barn, Baddunderlag, Dinappar, flaskor m. m. Babybyxor, impregn.

I parti och minut billigast från

Carl Stangenberg,

10 Hötorget, Stockholm. A. T. 28690. R. T. 7762.

Eleganta Hellyledambyxor i svart, lila, blått och heliotropie i vid, rymlig modell, försedda med gummiesår, finnas i tre storlekar. Kr. 6:50 pr par. Expedieras mot postförskott från

O. WISTRAND & C:o, Stadsgården 14-16, Stockholm 4.

Millioner förstöra sitt hår med sprithaltigt och felaktigt sammansatta hårvatten, grönsåpa, såpsprit m. fl. otjänliga hemkurer. Ni behöver ej med bekymmer se håret falla bort, om ni tillskriver Specialisten i hårsjukdomar VALENTIN LINDBERG, Kommandörsg. 12, Sthlm, träffas kl. 12-2 vard. Flera tusen bevis finnas från botade skalliga och tunnhåriga personer. Uppgiv ålder, sjukdomens art m. m. Bifoga 40 öre för svar i diskret brev. Mina behandlingsmetoder äro berömda av såväl vetenskap, press som allmänhet.

Väglöss

Desinf. m. Amerik. Gassystem (ej cyanalkalium). Ej risk eller obehag för grannar. Skadar ej tyg eller möbler. Spec.: Kackerlackor, Mal och Väglöss.

Nordiska Desinfektions Anstalt. Riks 804 85 Stockholm Allm. 168 13.

Utmärkta organ

för

annonsering i landsorten:

Arvika: Arvika Nyheter.	Luleå: Norrbottens-Kuriren.
Avesta: Avesta-Posten.	Lysekil: Lysekils-Posten.
Borlänge: Borlänge Tidning.	Malmö: Skånska Aftonbladet.
Borås: Borås Tidning.	Mariestad: Tidning för Skaraborgs län.
Engelholm: Engelholms Tidning.	Mora: Mora Tidning.
 Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.	Norrköping: Norrköpings Tidningar.
Falun: Falu-Kuriren.	Nyköping: Södermanlands Nyheter.
Gevle: Gefle-Posten.	Nässjö: Nässjö-Tidningen.
Halmstad: Hallandsposten.	Skövde: Skaraborgs Läns Annonssblad
Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.	Sollefteå: Sollefteå-Bladet.
Hudiksvall: Hudiksvalls-Tidningen	Sundsvall: Sundsvalls-Posten.
Hälsingborg: Hälsingborgs Dagblad	Säter: Sätters Tidning.
Härnösand: Härnösands-Posten.	Söderhamn: Söderhamns Tidning.
Höganäs: Höganäs Tidning.	Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.
Hörby: Hörby Dagblad.	Uddevalla: Bohustänningen.
Jönköping: Smålands Allehanda.	Umeå: Västerbottens-Kuriren.
Kalmar: Barometern.	Upsala: Tidningen Upsala.
Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.	Visby: Gottänningen.
Karlstad: Värmlands Läns Tidning.	Västervik: Västerviks-Tidningen.
Katrineholm: Katrineholms-Kuriren	Växjö: Nya Växjöbladet.
Landskrona: Landskrona-Posten.	Örebro: Örebro Dagblad.
Linköping: Östgöten.	Örnsköldsvik: Örnsköldsviks-Posten.
Ludvika: Ludvika Tidning.	Östersund: Jämtlands-Posten.

Ombärlig bok för alla mödrar!

"Våra barns fostran o. vård" av Dr H. Blumenthal. Bokh.-pris 5.75 Vårt pris 2.—

26,000 ex. sålda.

Bland alla de böcker, som skrivits om barnvård, intar dr Moritz Blumenthals "Våra barns fostran och vård" ett framstående rum. Boken innehåller 200 sidor och har följande rubriker: "Vården under havandeskapet, Dödlighet och dödsorsaker under den späda barnåldern", "Barnkammaren och dess inredning", "Den naturliga uppfödningen", "Den blandade och den artificiella uppfödningen", "Det växande barnet och dess vård", "De vanligaste sjukdomarna under barnåldern", "Några synpunkter beträffande barnets uppfostran". Boken erhålles häftad för kr. 2.—, inbunden i helklotband med smakfullt utstyrt kartongomslag, för endast kr. 3.— (bokh.-pris kr. 5.75). Till landsorten mot postförskott med full ombytesrätt från Antikvariat- & Konsthandels förlag, Vasagatan 44, Stockholm. (Id.) Riks. 56 17. Allm. 291 18.

Vänd Eder vid behov av gravering till FRODINS GRAVRAFFÄR

Mästersamuelsgatan 36, Stockholm där Ni får affärsgill, schabloner, skyltar, monogram, inskriptioner, m. m. billigt och elegant utfört. Försilvring och förgyllning. Stockholmstel. 18 113. Telefoner: Sundbyberg 771. Aberopa denna annons vid beställning.

Vi bedja att få fästa uppmärksamheten på att

Nya Dagligt Allehanda

väsentligt sänker sitt prenumerationspris, och jämväl lösnúmerpris och annonspris för år 1922.

Stora upplagens

pris sänkes från 50 till 40 kr., post- och hembäringsavgifter inberäknade. Lösnummerpriset från 20 öre till 15 öre.

Nationalupplagan,

endast för postprenumeranter, sänkes i pris från 20 kr. till 15 kronor. Om hänsyn tages till tidningens värde, är denna upplaga av N. D. A. den billigaste tidning i landet.

Kvällsupplagan,

som är en senare edition av stora upplagan och sålunda innehåller de allra färskaste nyheter, säljes i huvudstaden blott i lösnummer, men kan ute i landet erhållas genom prenumeration på posten. Den är för stora delar av riket Sveriges snabbaste nyhetstidning. Priset sänkes från 50 kr. till 40 kr. för helt år.

Ni kan icke göra en utgift, som medför mera valuta och behållning, än prenumerationskostnaden för N. D. A.

IDUNS PAPPER

GRANSHOLMS FINPAPPERSBRUK

ANLAGT 1803 - - GEMLA - - ANLAGT 1803

Specialbruk för finare pappersorter.

OMBUD OCH PARTINEDERLAG I STOCKHOLM:

R. W. STARE

R. T. 40 44 59 KUNGSGATAN 59 A. T. 192 30

VID Kinesitherapie-Institutet,

14 A Nybrog. STOCKHOLM Riks 75166

botas många sjukdomar, inför vilka läkarekonsten stått maktlös, t. ex.

- Lamhet,
- Ledstelhet,
- Fallandesot
- och kroppsliga missbildningar, såsom
- Klumpfot,
- Puckelrygg.

Ingen betalning förrän bekräftat resultat ernåtts.

Ytterligare 2 patienter kunna mottagas. Anm. 5-6 e. m.

Eskil Erlandson, Direktör.

Ytterligare prisnedsättning fr. 1 jan. 1922

Lediga Platser och Platssökande

25 öre pr mm.

LEDIGA PLATSER

För en bildad ensamstående flicka i 30-35 årsåldern finns god plats nu genast i litet hem hos änkefru. Kunnig i matlagning och övriga husliga göromål. Svar med foto, ålder och lönepret, m. m. torde sändas till "Familjemedlem uti gott hem", Iduns exp. f. v. b.

Befattningen som Stenograf- och Maskinskriverska

vid Maria Sjukhus' Röntgenavdelning är till ansökan ledig för tillträde 15 jan. 1922. Lön: 1980 kr. med rörligt lönetillägg i likhet med stadsanställda. Sökande bör hava genomgått högre flickskola, sökande med studentexamen eller sjuksköterskeutbildning har företräde. Arbetstiden har i medeltal uppgitt till c:a 6 tim. per dag (8 fm.—2 em.). Egenhändiga ansökningar (ev. med porträtt, som återsändes) torde insändas till Röntgenavd., Maria Sjukhus, Stockholm.

Bildad, barnkär och pålitlig flicka,

helst sykkunnig, erhåller omedelbart god plats i trevligt hem i småländsk kuststad. Svar med ref., foto och löneanspråk till "Arbetsglädje", Iduns exp. f. v. b.

För sjukvårdskunnig flicka,

händig i husliga göromål finnes plats i familj i större landsortsstad. Svar till "Hjärtssjuk", Annonsbyrån Svea, Norrköping.

Guvernant,

musikalisk erhåller plats i tjänstemannafamilj att undervisa tvenne flickor. Svar med löneanspråk m. m. till "B. A.", Iduns exp. f. v. b.

Vid F. B.-F:s Lanthushållningsseminarium å Rimforsa

är slöjdläroinneplatsen till ansökan ledig. Undervisningsskyldighet i såväl vävning som enkel linne- och klädsöm samt handarbete. Tjänstgöring cirka 42 veckor pr år, lön 2500 kr. och fri bostad. Alderstillsätt. o. pension. Platsen sökes hos styrelsen adr. Rimforsa före den 25. jan. och tillträdes d. 1 mars.

Befattningen som köksförestånderska

av 1:a graden vid Östersunds hospital kungöres härmed till ansökan ledig. Befattningen, som är en ordinarie stats-tjänst, tillsättes på förordnande på ett år, samt därefter, om vederbörande visat sig för befattningen lämplig, genom konstitutural. Begynnelselön 1380:— kr., slutlön 2100:— kr. jämte dyrtidstillägg efter särskilda bestämmelser, bostad, tvätt och tjänstebelädnad; 30 dagars semester årligen. Ansökningar åtföljda av åldersbetyg, läkarebetyg, avskrift av tjänstebetyg samt fotografi insändas före den 20 i denna månad. Östersund den 4 januari 1922. Kungl. Hospitalsdirektionen.

PÄRMAR

IDUN 1921

i rött klotband med guldtryck

finnas nu att tillgå hos hrr Bokhandlare eller direkt från

IDUNS EXPEDITION STOCKHOLM

Gratis medföljer titelblad jämte register.

Kr. 2:50 + porto 80 öre.

Likvid i postanvisning.

Lärarinna

önskas, att läsa med en flicka, 5 kl. kurs värsterin, omkring den 15 jan. Foto och betyg torde sändas pr omg. till "W.", Wästerstad.

För tvenne unga

bildade flickor som önska lära sig allt vad som hör till ett välordnat bildat hem på större naturskön herrgård, finnes pl. som hushållslever mot en avgift av 150 kr. pr mån. Ref. och foto. (Jungfrur finnas.) Svar till "Familjemedlem på herrgård", Wäxiö f. v. b.

PLATSSÖKANDE

Något äldre flicka, kunnig i matlagning och handarbete önskar pl. Sv. till "B. S.", Sölvesborg.

Två sjukvårdsintresserade flickor

önska plats å lasarett ev. familj. Sv. till "15 Febr.", Iduns exp. f. v. b.

Hurtig flicka

av god familj, språkkunnig, undervisningsvan, kunnig i stenografi och maskinskrivning samt intresserad av sjukvård önskar plats i bildad familj på herrgård eller bruk såsom guvernant, skrivbiträde, ev. å kontor. Har vackra betyg från 8-klassigt läroverk och 1-årigt, fullständigt handelsinstitut. Svar till "19 år", Kalmar p. r.

Flicka från bättre hem,

frisk o. med glatt sätt, som genomgått realskola och 1-årig kurs i sjukvård, önskar plats att sköta barn eller sjuk person. Är även villig att deltaga i inom hemmet förekommande arbete. Svar till "21 år", Iduns exp., f. v. b.

Elementarbildad flicka

önskar omkring den 1 februari plats i familj som guvernant (helst i Stockholm eller dess närhet). Är hushållsvan, även något sykkunnig. Musikalisk. Goda rek. finnas. Svar till "20 år A. P.", Iduns exp., f. v. b.

Ung bättre flicka,

musikalisk, språkkunnig (särsk. tyska), önskar plats som sällskap på herrgård eller i äldre, liten familj, där samtidigt tillfälle till husliga göromål ges (Sverige ell. Danmark). Svar märkt "1-1922", Iduns exp., f. v. b.

Undervisningsvan guvernant

önskar plats till vårterminen. Betyg och rekommendationer från föregående platser finnas. Svar till "Brita 21 år", Iduns exp., f. v. b.

Guvernans.

Ung flicka från bildat hem, med bra avg. bet. fr. Wallinska skol. och någon undervisningsvana, önskar inst. värt. plats i god familj att undervisa 1 å 2 barn på lägre stadium. Svar till "För vårterminen", Iduns exp. f. v. b.

17-års bättre flicka

önskar plats i familj där jungfru finnes, att vara behjälplig med i ett hem förefallande göromål, eller att sköta barn. Även villig att undervisa nybörjare i pianomusik. Någon lön önskvärd. Sv. till "Familjemedlem I. B.", Iduns exp.

Barnsköterska,

exam. från Barnsjukhuset i Hälsingborg söker plats i familj i början av februari. Betygsavskrifter lämnas till de svargivande. Svar till Elsa Nilson, 17 Öst. Amiralitetsgatan, Karlskrona.

Guvernans o. Informatorer

söka anställning. HEMMENS PLATSFÖRMEDLING, Malmö. - Tel. 7993.

Plats som föreståndarinna

önskas till mindre barnhem (barnkrubba), betyg finnas. Svar till "R. A. 1922", Iduns exp. f. v. b.

Som hjälp och sällskap

önskar bildad, musikalisk, förlovad flicka komma till gods eller större herrgård i mellersta Sverige, helst i närheten av Stockholm för att lära ett hems skötsel. — Lön önskvärd. — Referenser finnas. Svar till "Vintern 1922", Iduns exp., f. v. b.

Hushållskunnig flicka

önskar plats 1 febr. att komma till präst- eller herrgård, där det finnes jungfru. Betyg finnas. Svar till "Familjemedlem 1922", Iduns exp. f. v. b.

20-årig flicka

som genomgått praktisk hushållsskola, önskar 1 Febr. plats för vidare utbildning, som husa eller husmors hjälp i familj där jungfru finnes. Tacksam för svar till "1 Febr. 1922", Allmänna Tidningskont., Gäfle.

Ung flicka,

som genomgått 8 kl. önskar plats att läsa med barn i ålder 7—13 år; ev. även hjälpa till i hushåll. Svar helst med löneform. till Gunbo, Lindome.

INACKORDERINGAR

Doktorinnan Vilma Erikssons Vilohem

beläget 15 min. skogsväg från Arvika. Adr. Högåsen, Arvika. Bröstklena mottagas ej.

Ensamstående dam

erbjudes gott hem för billigt pris mot någon stunds högläsning. Svar till "Hemtrevad", Borås p. r.

DIVERSE

Struma o. hämorrhöjder

bottas lika säkert utan operation. Svar till Burman, Sundsvall.

Engelsk-svensk familj

boende i England, erbjuder en ung flicka, som önskar lära engelska språket, ett gott hem och fritt vivre mot hjälp med barnen, sömnad m. m. Tjänare finnes. Bästa rek. fordras, fotografi önskvärd. Svar till Mrs. Hedvig Hayes, Tintern House, Laurel Road Handsworth, Birmingham, England.

Den amerikanska kvinnan

är känd för sin persikolena sköna hy. Hennes hemliga medhjälpare i striden mot rynkig, slapp och oren hy är det nya oöverträffade skönhetsmedlet Velvet Complexion som är en mjölkliknande vätska sammansatt av äkta mandel.

Följ noga bruksanvisningen. Försäljes hos alla Parfymerier samt av importören AB PARFYMERI BARLACH, Stockholm C. Pris pr flaska 5.— och 8.— kronor.

Lider Ni av huvudvärk och nervsmärtor?

Om Ni alltjämt lider av huvudvärk, reumatism, ischia eller neuralgi, därför att de medel, Ni använt, icke hjälpt eller åstadkommit svettningar, hjärtklappning och susning för öronen, så försök med Dr. Stohrs Kephaldoltabletter. De skola hjälpa Eder och äro fullkomligt oskadliga för hjärta och andra organ. Användas sedan åratals av de främsta kliniker och läkare med de bästa resultat och utmärkte rekommendationer. Finnes å alla apotek.

Hämorrhoider

försvinna efter några dagar vid användning av HÄMOSALVAN från Kem. Tekn. Fabr. Elefant, Göteborg.

Pris kr. 10.— pr stor burk mot postförsändelse eller förut insänd likvid.

Fräkencreme

Borttager fräknar, finnar, fnassel m. m. Pris kr. 6: 50 + porto. Försändes diskret. Franska Parfymermagasinet, Hovleverantör, Drottninggatan 21. Sthlm.

Sjuka.

Besök eller skriv till Homöopatiska Institutet Auxilium, Saltmätargatan 5 (hörnet av Tegnérgatan). Rt. 825 11. Mottagn. 10—12; 2—4 eller enl. överenskommelse. Specialitet: Magisjukd., blodbrist, reumatism, fallandesjuka, influensa, njur- och gallsten samt sokersjuka.

Hultkrantz,

Homöopat. Läkare. STOCKHOLM.

För den nyfödde.

Beställ Eder Babyutstyrel från gammal, välkänd firma. Reklamkartong med komplett, välsydd utstyrel till obs! Kr. 10 och Kr. 15. Fru Caspersson, Örebro I. Affären 10-årig.

Doktor J. Arvedsons kurs i Sjukgymnastik, Massage Pedagogisk Gymnastik

medför enligt kungl. maj:ts medgivande samma komp. och rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet.

Kursen, 2-årig, börjar den 15 sept. Prospekt på begäran gen. D:r J. Arvedson, adr. Odengat. 1, Stockholm.

D:r A. KARSTEN

Medicinskt Elektricitets-, Ljus- och Röntgeninstitut Kungsg. 60, STOCKHOLM Behandling av reumatiska åkommor.

GÖTEBORGS GYMNASTISKA INSTITUT

Östra Hamngatan N:o 45 Förmånligaste specialkurs i MASSAGE o. SJUKGYMNASTIK Ny kurs börjar den 16 Januari. I kursen ingår kostnadsfritt undervisning i moderna fysikaliska behandlingsmetoder såsom Diathermi, Kvarter- och Spektrosolljusbehandling, Värmebehandling, Zander-gymnastik, Ortopedisk behandling m. m. Begär illustrerat prospekt.

Gymnastikdirektörsexamen

avlägges efter 2-årig kurs av kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar 15 sept. Prospekt Major J. G. Thulin, LUND.

MAMMORI

GERDA von SYDOWS SÅNG- o. MUSIKINSTITUT Davidbagareg. 1, Sthlm. R. T. 9433. Nedsatta terminsavgifter.

Sångundervisning

Elev av Professor Hallström, med trettiotioårig pedagogisk erfarenhet. FERGUS SCHÉELE, Karlaväg. 90, IV, Sthlmstel. Öst. 591.

Hemslöjdskolan

i Rättvik

börjar ny kurs i vävnad den 20 jan. Gedigen undervisning i vävnadsslöjden. Helinackordering till lågt pris. Läget högt och vackert. Tillfälle till sport. Prospekt mot porto.

Ny hushållskurs

15 jan.—15 maj 1922. Prosp. mot porto. Överstinnan A. Hyltén-Cavallius, f. Frick, Sandvik, Smål. Burseryd.

Flickpensionen å Villa Vettra,

Ny kurs 1 febr.—1 maj. Skickliga examinerade lärarinnor. Glatt angenämt hemliv. God omvårdnad. Nutida bekvämligheter. Tillfälle till sport. Moderata priser. Begär prospekt. Riks Sundbo Hammar 10.

Fru ELVIRA GIÖBEL, Hammar, Askersund.

En liten lyckoböna

medföljer varje beställning å en sats babykläder innehållande 7 st. delvis handsydd plagg av prima tyg o. modell Kl. 16:— En sats babykläder av fru Thams modell med s. k. engelsk blöja samma pris. D:o med bär-mantel Kl. 23:— Till landsorten mot postförsändelse. Fru B. LIDBÄCK, Valhallavägen 53, Stockholm. Riks. 58 26.

Babyutstyrelar

verkligt förstklassiga, allt för den nyfödde Kr. 10:—, extra från Kr. 14:—, engelsk blöja och gördel samma pris. Bär-mantel kr. 4:—, örngott av noblessväv broderat hörn Kr. 3:—, Mönster medf.

Fru CLARA LINDQVIST, Ö. Kvarng. 32, Borås.

Sagroidpiller.

Det erkänt goda, säkert och utan olägenhet verkande avföringsmedlet äkta Sagroidpiller finns nu åter att få på apoteken.

Dir SÖMMERS

Menthymol-Snuvinhalator

i fickformat finns nu åter att få på apotek och i kemikalieaffärer. Verksam, praktisk, billig.

S:ta Birgittaskolan

Rikst. 141 08. Allm. tel. 51 90.

Förnämsta läroanstalt för kvinnligt praktiskt handarbete.

Undervisning i klädsöm, linnesöm, barnkläder, all slags konstbroderi i spevars, monteringar etc. Anmälningar mottagas dagligen 10—5. Elever mottagas 1 och 15 varje månad. Aftonkursen 2 gånger i veckan. Lågra avgifter.

Praktisk hushållskurs

vid LYCEUM FÖR FLICKOR, Kommendörsg. 13.

för flickor över skolåldern anordnas nästkommande vårtermin. Pågår 15 veckor med början den 25 jan. kl. 10. Undervisning i matlagning (middag och lunch) bakning, inläggning, födoämneslära m. m. Kurs i hemmets hygien och sjukvård ingår. Muntliga upplysningar och anmälningar å skolans expedition fr. o. m. den 16 jan. 11—12. Riks 88 63, Allm. 44 84. Prospekt på begäran.

Johanna Brunssons Prakt. Konstvävnadsskola,

A. T. Norr 437. Kungsgatan 70, STOCKHOLM. Rikst. 133 63.

Vårterminen: Praktiska vävkurser 16 jan.—16 juni. Teoretisk vävkurs 16 febr.—6 april. Föreläsningkurs i textilkonstens historia 16 febr.—16 maj. — Prospekt.

Nobynäs Hushållsskola.

Vårkurs från den 20 jan.—20 maj 1922.

Bildade flickor mottagas å Nybonäs Herrgård, bel. å Småländska höglandet i vacker trakt, 7 min. gångväg från Stjärneborgs hållplats, linjen Stockholm—Malmö.

Grundlig undervisning i hushåll och i slöjd meddelas av skickliga exam. lärarinnor. Gott hem. Förfrågningar och anmälningar ställas till föreståndarinnan, Fru E. von Kothen, Nobynäs, Frinnaryd. Rt.: Munkakvarn 4.

Kurserna i Kläd- och Linnesömnad

börja åter den 16 Januari.

Rådmanngatan 8 (intill Liljansplan), Stockholm - A. T. 401 18 ELLA OCH ESTER NILSSON.

Vid Skogsbo Hushållsskola, Leksand,

finnas två platser lediga till instundande vårtermin d. 26 jan. 1922. Undervisning i matlagning, klädsömnad, vävning, främmande språk m. m. Prospekt och referenser lämnas på begäran.

SIGNE PHILIP. GERTRUD WALIN. LEKSAND.

TRÄDGÅRDSKURS

för kvinnliga elever vid Torshäll, Leksand 1 apr.—31 okt. — 15:de kursen. Extra elever även på kortare tid. Vegetarisk kost. Ref., prosp. och vidare upplysningar på begäran.

LILLIE LANDGREN. MÄRTA PHILIP.

Elsa Philips Husmoderskola,

Stockholm, Karlavägen 25 (f. d. 1 A),

börjar sin 28:de kurs för bildade unga flickor den 30 jan. 1922. Undervisning i enklare och finare matlagning, bakning, konservering och inläggning av bär, frukt, grönsaker och kött, korvberedning o. d.: vegetarisk matlagning, sjukmatlagning, uppköp, födoämneslära, hushålls ekonomiska m. m. Olika kurser. Examinerade lärarinnor. Förbereder inträde till lärarinnekurser i huslig ekonomi.

Prospekt, ref. och närmare upplysningar på begäran. Sthlms tel. Ö. 13 10. ELSA PHILIP, Stockholm.

Husmoders- och Trädgårdsskola

öppnas den 15 Febr. 1922 å den trevsamma egendomen Hösterum i vacker trakt av Östergötland. 2 kurser årl. å 5 mån., börjande 15 Febr. o. 15 Juli. Pris 180 kr. pr mån. Badrum, tennis, bil. Vidare gen. prospekt från Fru S. af Ekenstam, Hösterum, Söderköping.

Referenser: Konsulenten hos Kungl. Skolöverstyrelsen. Fr. I. Walin, Förest. f. Statens Skolkökssem. Fr. I. Schager, Stockholm. Fru Louise af Ekenstam, Lund. Bishop O. Bergqvist, Luleå. Fru I. Petrelli, Ösby, Djursholm. Fr. Ester Hanngren, Korstappan, Leksand.

E. Hults Flickpension,

Djursholm,

emottager elever den 1:sta Febr. på 4 månader. Vidare genom prospekt. OBS! Nedsatta avgifter. Adress Villa Hult, Djursholm.

Göteborgs Nya Husmodersskola

SÖDRA ALLÉGAT. 2 A. RIKST. 10624

Husmoderskurs på 1 termin börjar den 1 febr. Grundlig och praktisk undervisning i enklare och finare matlagning, konservering, bakning, dukning m. m., linnesömnad, hälsolära och födoämneslära, barnavård (valfritt). Prospekt och upplysningar på begäran.

Strengnäs Husmodersskola.

17:de arbetsåret. Husmoderskurs 25 jan.—25 maj. Grundlig undervisning. Gott hemliv. 2 elevplatser lediga. Prospekt mot porto genom Fru M. BRAUNE, Strengnäs

Vid Bergsbrunna-skolan

börja vårkurserna i hushåll och slöjd m. m. omkr. den 20 jan.

Grundlig undervisning! Trevligt hemliv!

Postadress: Bergsbrunna, Riks. n:r 10.

BARDIN & CIE PARIS
Poudre de Perles Fines.

Bardins berömda pärlpuder
vitt, rosa, hudfärg, rachel, gul, korall, rubin, brunt etc.

Föryngrar och förskönar

Fås i alla parfym- och kemikalieaffärer
Ensamförsäljare för Skandinavien och Finland:

Madsen & Wivel, Köpenhamn

DEN BÄSTA DRYCKEN ÄR
CLOETTAS
GULD-CACAO
— FÖRNÄMSTA SVENSKA FABRIKAT —

är damernas
favorit-tvål,
och en ide-
alisk
barntvål.

PARFYMERI
FLORA,
GEFLE.

En välkommen present

blir den nya upplagan av

IDUNS KOKBOK

AV ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND

IDUNS KOKBOK

12:te uppl.

Fullständigt omarbetad och utvidgad

Pris Kronor 10.—

NYHET: Anvisningar att använda gasspis eller gasugn
vid alla recept för stekning och bakning.